

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 1

13 Haziran 2017 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.30

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

----- 0 -----

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Türkiye İstatistik Kurumunun temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 28'inci birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Türkiye İstatistik Kurumunun faaliyetlerine ilişkin Kurum Başkanlığının sunumları yer almaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere TÜİK Başkanı Sayın Mehmet Aktaş'a söz veriyorum.

Sayın Başkan, sunum süreniz yarım saattir, tamamını kullanabilirsiniz ya da kullanmayabilirsiniz, ondan sonra da Komisyon üyelerimizin, değerli milletvekillerimizin görüşleri ve sorularıyla devam edeceğiz.

Beraberinizdeki arkadaşlar lütfen kendilerini tanıtsınlar.

Buyurun.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şahsım ve kurumum adına hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sunumum kabaca üç ana bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde, Türkiye İstatistik Kurumunu ve istatistik sistemini kısaca tanıtacağım. Daha sonra temel göstergelere atıf yapacağım. Eğer ihtiyaç olursa heyetinize Aralık 2016'da millî gelirden yapmış olduğumuz revizyonla ilgili külliyatlı bir bilgi aktarmak isterim.

Şimdi, İstatistik Kurumumuz Konseyden ve Başkanlıktan oluşmaktadır. Konseye bütün bakanlıkların müsteşarları, Merkez Bankamız, Gelir İdaresi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 2

Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ve birçok kamu kurum kuruluşu üyedir. Merkezde 19 daire başkanlığımız var, taşrada da 26 bölge müdürlüğümüz var. Toplam şu an elan 3.679 çalışanımızla kamuya hizmet vermeye çalışıyoruz. 3.679 personelimizin yaklaşık yüzde 86'sı üniversite mezunudur.

2005 yılında Türkiye İstatistik Kanunu Meclisten geçti, yasalaştı. Temel olarak İstatistik Kurumunun yapısı, istatistik sisteminin organizasyonu, resmî istatistiklerin temel ilkeleri ve resmî istatistik programını ilk defa kanun düzeyinde sübuta erdirmiştir bu düzenleme. 2007 yılından bu tarafa üçüncü resmî istatistik programı dönemindeyiz. Birinci dönemde daha çok mükerrerlikleri engelleme, bir başlıkta birden fazla istatistiğe mâni olma gibi temel endişelerimiz vardı. İkinci dönemde istatistiklerin kalitesine dair endişelerimiz yüksekti, hâlâ da devam etmektedir. Üçüncü dönemde, idari kayıtların sisteme yani resmî istatistik üretimine entegrasyonu temel amacımızdır; bu mahiyette Konsey de yoğun çalıştırılmaktadır. Konseyin altında 50'nin üzerinde çalışma grupları vardır

Veri kaynaklarımız temel olarak idari kayıtlar, sayımlar, örnekleme dayalı araştırmalar. Buraya koymadım ama yeni yeni resmî istatistik alanında dünyada büyük veri konusu da ele alınmaktadır bir istatistik üretimi açısından. Büyük veri daha çok şu anda elektronik ortamda hizmet sunuculuğu yapan firmalar tarafından daha çok değerlendirilmektedir Google gibi. Ama idare kayıtlar ve sayımlardan elde edilen veriler üzerinde çıkarttığınız çerçeveye örnekleme dayalı alan uygulamaları temel istatistik kaynaklarımız bizim.

2011'den 2016'ya konu sayısı bu slaytta yer almaktadır ve toplam yayın sayısı her yılın aralık ayında bir sonraki yılın hangi gün hangi istatistiği yayınlayacağımızı kamuoyuna duyururuz biz. 2016 için 97 başlıkta 351 haber bülteni yayınlamışız. Bu haber bültenlerini üretebilmek adına da toplamda 1 milyonun üzerinde istatistiki birime başvurmuşuz yıl boyunca.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 3

Şimdi temel göstergeler mahiyetinde nüfustan başlayacağım. Aşağı yukarı 27'den ara yıllarda her beş yılda bir 1990'dan sonra da on yılda bir yaptığımız 2007 yılında ADNKS kurulduktan sonra da her yıl nüfus bilgilerini elde ettiğimiz bir sistemimiz var. En son güncel 2016 31 Aralık itibarıyla 79 milyon 814 bin 871 kişidir Türkiye'de yerleşiklerin toplam sayısı. Bu ADNKS dediğimiz husus 2007 yılında Türkiye İstatistik Kurumu 5490 Nüfus Hizmetleri Kanunu çerçevesinde kurulup İçişleri Bakanlığına devrettiği bir sistemdir. Oradan aldığımız bilgilerle kurumsal nüfusun konsolidasyonunu yaparak her yılın aralık ayında nüfusu ilan ediyoruz. Dikkatinizi çekeceği ölçüde yıllar itibarıyla nüfus artışlarımızın refahını da göstergesi kısmen. Tedricen düşüşlerimiz mevcuttur. Burada "Dünyada nüfus olarak nerdeyiz?"i görebilmek adına bu slaydı düzenledim. 19'uncu sıradayız, toplamda yukarıdan aşağıya sıraladığımızda dünya nüfusunda 19'uncu sıradayız. Ortanca yaşayandan medyanı dikkati aldığımızda dünya ortalaması 30,1. Biz 31,5 civarındayız. Japonya en yüksek, 46,9'la en yaşlı toplumu temsil ediyor. Sırasıyla görüyorsunuz. Gençler de genellikle Afrika Kıtası'nda yer almaktadır, ortalama yaşı genç olan nüfus Afrika'da yaşamaktadır.

Şimdi bu nüfusun yapısını belirleyen husus doğum, ölüm ve göçtür, uluslararası göçtür. Toplam doğum sayılarımız, toplam ölüm sayılarımız slaytta yer almaktadır. Ben oranlara gireceğim. Toplam doğurganlık hızı doğurganlık çağındaki hanım başına düşen, kadın başına düşen çocuk sayısıdır, ikinci satır, 2016 yılı için 2,10'dur. Bu nüfusun kendisini yenileyebilirliğinin asgari sınırlarına yakındır yani bundan daha aşağı düştüğünüzde tedricen nüfusunuz totalde de düşmeye başlayacaktır. Altta da çocuk canlı doğduktan bir yıl içerisinde ölenlerin oranı. Orada da bin doğumda çocuklar için ölüm sayısıdır. 2016 sayısı binde 10'dur. Toplam doğurganlık hızı ve bebek ölümüyle ilgili dünyada -zihnimizde "benchmark" bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 4

koordinat oluşsun diye bu tabloyu hazırladım- Türkiye 2'nci sırada 2,1; dünya 2,4 ortalaması. Bebek ölüm hızı dünya 34, biz 10'uz. Diğer kıtasal bölgelerde slaytta yer aldığı gibi. Burada AB'yle karşılaştırdığımızda binde 10'luk bebek ölümü AB ülkelerine göre biraz yüksektir, onu söyleyebilirim. Ama son yıllarda burada ciddi iyileşmeler mevcuttur. Yine AB'yle kıyasladığımızda doğurganlık çağındaki bir kadın başına düşen çocuk sayılarına bakıldığında bizim ortalamamız AB'nin ortalaması ve genelinden de yüksektir.

Doğuştaki beklenen yaşam sürelerine bakıldığında dünya 69, biz 78'iz. Monako ve Japonya en yüksek. En düşük olanlar da Afganistan, Svaziland, Gabon, Orta Afrika yani Afrika ve istikrarsız olan toplumlarda söz konusu.

Ulusal hesaplar için temel vereceğim yeni serimiz budur, cari fiyatlar ile sabit fiyatlarla. En son 2016 yılında 2,9; 2017'nin 1'inci çeyreğinde 5 civarında büyümemiz söz konusu, hacim büyüklüğü itibarıyla söylüyorum. Toplam gayrisafi yurt içi hasıla 2016 yılı için Türkiye OECD'de 12'nci sırada. Kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla TL ve dolar cinsinden seride yer almaktadır. Dolardaki hareketten dolayı son üç yılda kişi başı dolar cinsinden küçülme söz konusudur. GSYİH'nin kişi başına olanının OECD içindeki sırasına bakıldığında Meksika'dan sonra en mütevazı oran Türkiye Cumhuriyeti'nde. 2016 büyümelerini sıraladığımızda OECD ülkelerinde 9'uncu sıradayız, 2016 büyümesi için söylüyorum. Tüketici Fiyat Endeksi 2010 yılından bu tarafa yıllık değişimler bu slaytta yer almaktadır. 2016 8,53 toplamda bir değişim söz konusu. Bu 2010'da 16'ya kadar ortalama en düşük 6,16 yıllık değişim söz konusu. Belli dönemlerde gıda sürüklüyor, belli dönemlerde başka alt faktörler gündeme geliyor. Bu da 2016 ve 2017 yılı TÜFE yıllık değişim oranları. En son 11,72'yi ilan ettik. 100 endekslediğimiz takdirde enflasyon oranları OECD ülkeleri için veriliyor. Slaytta da görüldüğü gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin enflasyonu OECD'deki en yüksek enflasyon. Bize

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 5

yakın Brezilya ve Rusya söz konusu, onlarda yüzde 60'lar civarında yani 2010'daki fiyat seviyesi yüzde 60 civarında, 2017 Nisandan itibaren artmış durumda. Bizde 70'nin üzerinde.

Dış ticarete geldiğimiz takdirde ihracat pik noktası, en üst noktası 157 milyar dolar civarında 2014'te gözlenmiş. 251 milyar dolar 2013'te ithalatta gözlenmiş en üst nokta, ondan sonra yavaş yavaş tedricen bir düşüş var. Karşılama oranlarını da en sağdaki sütunda görüyorsunuz. Son iki yılda, üç yılda hatta karşılama oranında tedricen bir artış var, ihracatın ithalatı karşılama oranında. Bu yılın ilk dört ayı da başarılı sayılabilir yani diğer geçmiş dönemlere kıyaslandığında. Burası yapısal birçok faktörü de izaha konu edilecek husustur, yapıdır. Bizim ithalatımızın teknolojik seviyeye göre dağılımı ve ihracatın teknolojik seviyeye göre dağılımı. Yüksek teknolojide yaklaşık 5 katına yakın bir dezavantajı var Türkiye Cumhuriyeti'nin. İhracatının imalat sanayisinin ürettiği ürünün yüzde 3,5'u ileri teknoloji ürünü, ithalatımızın da yüzde 17'si ileri teknoloji ürünü. İhracattaki sıramız 18'inci sıra yani sağdaki tablonun birinci sırasında, 18'inci sıra OECD ülkeleri içerisinde. İthalattaki sıramız 14'üncü sıra.

İş gücü istatistiklerine girdiğimiz takdirde... Hızlı gidiyor muyum Sayın Başkanım bilmiyorum ama?

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Tamam.

Diğer mukayese edeceğimiz ülkelerle kıyaslandığında iş gücüne katılım oranımız dikkate değer, dikkati çekecek ölçüde düşük iş gücüne katılım oranı. Yüzde 52 civarında şu anda 2016 yılı için. İstihdam oranımız 46,3; işsizlik oranımız 10,9 -2016 yılı için veriyorum- tarım dışı 13, genç işsizlik oranı 19,6, kayıt dışı istihdam oranı 33,5 civarında.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 6

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkanım, özür dilerim, normalde bu istatistiklerin hepsini görebiliyoruz. Veri güvenliği lazım olduğu için o kısma doğru gelirsek çok daha iyi olur.

BAŞKAN – Zaten az kaldı.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Yani istiyorsanız tamamını geçebilirim.

Şu anda Aralık 2016’da, 12 Aralıkta yapmış olduğumuz ulusal hesaplardaki revizyonla ilgili bilgi vermek istiyorum. Gayrisafi yurt içi hasıla hesapları üretim, gelir ve harcama yoluyla hesaplanabilmektedir. Bu, temel bir özdeşliktir, muhtelif matrislerde, muhtelif boşluklarda ele alınabilir. Bu hesaplamaları istatistik kurumları neye göre yapmaktadır? 1953’te ilk sürümü Birleşmiş Milletler çıkarmıştır, System of National Accounts. 1968’de, 1993’te ve 2008’de sürüm değişikliğine gidilmiştir. ESA için European System of Accountsta 1979’da ilk sürüm oluşturulmuştur, bu 1968 uyumludur, sonra 1995’te ve 2010’da Birleşmiş Milletlerin bu sürüm değişikliklerine paralel bir şekilde Avrupa Birliği kendine uyumlu yöntem kitabında değiştirmiştir. Bu ikisinin arasındaki temel fark şudur: Birleşmiş Milletlerin yöntem bilgisi bütün dünyanın heterojen grubuna hitap ettiği için seçenek sayısı fazladır, Avrupa Birliği tarafının daha somut atıfları vardır yani “Şunları şunları istiyorum.” diye daha somut referansları vardır. Birleşmiş Milletlerin kitabının bir alt kümesidir diyebilirim yani aykırı değildir ama daraltmış, zorunlu seçeneklerden ibarettir Birleşmiş Milletlerin yöntem kitabına göre.

Revizyon istatistikleri de nedir diyelim. Revizyon, yayınlanmış herhangi bir istatistiğin veri üzerinde yapılan güncellemelerdir. Revizyonlar resmî istatistiklerde dünyada uygulanmaktadır, resmî istatistiklerde ileri ülkelerde revizyon politikası kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Yani, revizyon meselesi istatistiklerde önceden öngörülmüş bir süreçtir ve bütün AB üye ülkeleri

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 7

zorunlu şekilde revizyon politikalarını kamuoyuyla paylaşabilir, dokümandır, “web” sayfalarında bulunur, bizim TÜİK’in de revizyon politikasına “web” sayfamızdan erişilebilir.

İki ana kategoride revizyon ele alınmaktadır; rutin revizyon ve ana revizyon diye iki ana kategoriye ayırıyoruz. Bu, uluslararası birçok sınıflanmada ele alınabilir ama bu sınıflama bizim işimizi görüyor şu an için. Rutin revizyon, yıl altı periyodu istatistik üretimi indiği takdirde daha kesinleşmemiş muhasebe değişkenleri üzerinden topladığınız verileri daha sonra cevapladığınız ya da istatistiği biriminizin verisinin güncellenmesi sonucu değiştirdiğiniz verilerdir. Bunlar, sanayi üretiminde, millî gelirden ve kısa dönemli birçok istatistiğimizde söz konusudur, dış ticaret için de geçerlidir bu.

Mevsimsellikten arındırma zaman serisi üzerinden bir ayrılma modelini fit ettiğiniz oturtma durumunuz her gözlemden sonra kendisini tekrar güncellemektedir, bir zaman serisinin teorik neticesi olarak güncellemesi söz konusudur. Bir de yıl altı periyodda elde ettiğiniz verilerden bağımsız, yıllık elde ettiğiniz verilerle dönemlik veya aylık veriler 5 Mart dediğimiz, eşleştirme yaparak güncellediğiniz bir süreç vardır. Bütün tanımlar Avrupa Birliği için de geçerlidir, bu söylediğim mevzular.

Ana revizyon kısmında yöntem değişikliği bu ESA değişikliği ya da System of National Accounts değişikliği ya da herhangi bir veri kaynağınızda ciddi bir kapsam sorunu olduğunu öğrendiğinizde ya da uluslararası uygulanan faaliyeti yani ürüne ilişkin sınıflanma değişikliğinde ana revizyon söz konusudur. Bu söylediğimin tamamı Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Avusturalya için de geçerlidir, bizim içinde geçerlidir. Aramızdaki temel fark, revizyon büyüklüklerindedir yani bunu başlangıçta söyleyeyim de. Yani, revizyon sadece Türkiye İstatistik Kurumuna ait bir özellikmiş şeklinde

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 8

değerlendiren ciddi mahiyette, köşelerde falan yazan kullanıcılarımız da söz konusu.

Şimdi, revizyon hikâyemize gelince, tarihçemize gelince 1993 yılında 87 bazlı seri yayınlandı, yüzde 38 revizyon yapıldı o zaman, 1993 yılında seri yayınlandı, yüzde 38 revizyon yapıldı. 2008'de 98 bazlı seri yayınlandı, yüzde 32 revizyon yapıldı. 2016'da azami yüzde 20'dir revizyonumuz.

Bu seri ortalama olarak yüzde 38, en son bir önceki serinin tahmin ettiğiniz yüzde 38'in üstüne çıkıyor. Yani, anlamı bu yani plato değişikliği, yüzde 38 yukarı, yüzde 30 yukarı. Bunun mekanizmalarıyla ilgili detayını anlatacağım daha sonra.

- En son...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Bunla en son diğer ikisi ortalama, bu en son yıl için. Ortalama daha düşük Sayın Vekilim.

- Şeyde yani nereden nereye kadar bir...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Onları vereceğim, vereceğim. Yani, bu zaman serisine simetrik oturmadığına ilişkin bir ön kabulde sorular soruluyor, geleceğim inşallah.

- Seriyeye geçmek demek...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Bizim ana revizyon diye tabir ettiğimiz bir terminolojidir, bize özgü bir şey değildir.

- Siz onu değiştiriyorsunuz, revizyon oluyor.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Şimdi, eğer herhangi bir alternatif bir veri kullanmıyorsanız, sadece bazı değiştiriyorsanız şu yıl yüzü değiştiriyorsunuz, buna ana revizyon diyemeyiz. Ama, sizin veri kaynağınız, sınıflamanız ya da yönteminizle ilgili bir değişiklik söz konusuysa bu genelde bu ana revizyon dediğimiz hususla birden çok fazla değiştirici unsurları biriktirerek hepsini bir arada değerlendirdikleri revizyonlardır. Avrupa Birliği

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 9

en son bu revizyonu, bizim ana revizyon dediğimiz bu revizyonu 2014 yılının eylül ayında yapmıştır. Ve iki yıl boyunca bing bang teori diye atıf yapmışlardır, hatta mümkünse ödemeler dengesi manuelini de, uyumunu da bununla birleştirmek için uğraşmışlardır. Yani, revizyonun sıklığıyla, revizyonun büyüklüğü, magnitütü arasında bir ters orantı vardır; birincisi bu. Yani, ne kadar çok sık revizyon yaparsanız her bir revizyona düşen revizyon miktarınız düşecektir, ne kadar az revizyon yaparsanız revizyon miktarlarınız artacaktır.

- Yöntem değişikliği...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Yöntem değişikliği revizyonun bir etmenidir, bir nedenidir.

- Şimdi, hesaplama yaparken...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Şimdi, geri gitmem uygun mu? Rutin revizyonumuz ve ana revizyonumuz var. Rutin revizyonumuz daha önce de ifade ettiğim gibi, yıl altı periyodları, tam muhasebe, soğuk muhasebesi konusu olmayan ama daha sonra istatistik birimi kendisi bilgisini değiştirdiği takdirde “Ben bir önceki ay, bir önceki çeyrek şunu bildirdim size ama aslında doğrusu budur.” dediği, düzelttiği veriler var. Bu, bütün dünya için geçerlidir.

- Yöntem değişikliği...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Değil bu, buna biz rutin revizyon diyoruz işte. Bu, sanayi üretimi için, millî gelir için açıklanmış bir konudur. Yani, mesela, sanayi üretiminde her ay bir önceki ayı revize ederek ilerleriz, aralık ayında da bütün yılın aylarını revize ederiz ve kesinleştirip kapatırız. Farkı şu: Yöntem değiştiği takdirde ana revizyona giriyoruz, kapsam değiştiği takdirde ana revizyona giriyoruz, sınıflama değişikliği olduğunda ana revizyona giriyoruz; ikisinin arasındaki temel fark bu.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

Ana revizyonlar peşinen önceden daima öngörülemezdir. Ama, rutin revizyonlar bir yıl yüzün politikası dokümanla önceden söylenir. “Ben, sanayi üretimimi her yıl şu gecikmelerle güncelleyerek ilerleyeceğim, millî geliri her yıl şu gecikmelerle güncelleyerek ilerleyeceğim.” diye kamuoyuna duyurulur. Ana revizyonlarda ise kamuoyunun hazırlığı yapabilmesi için belli bir süre önceden kamuoyuna gerekçeleriyle beraber niçin yapacağının izahı yapılır. İstatistik kurumlarının ana revizyonla ilgili yükümlülükleri revizyonun kaynağına ilişkin detaylı bir bilgiyi kamuoyuna açıklamakla sınırlıdır.

Uluslararası herhangi bir norm yok o konuda Sayın Başkanım. Ana revizyonların tamamıyla ilgili bir dokümanımız vardır bizim, en azından yayınından iki gün önce kamuoyuna gerekçeleriyle beraber...

Ama, şunu söyleyeyim: Bu uluslararası bütün ülkelerde...

GARO PAYLAN (İstanbul) – 700 milyar dolara göre bütçe yapıyorsunuz, 720 milyar dolara.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – O konulara da geleceğim, o konulara da geleceğim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Memleket bütçesi...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Bu değişim bütün ülkelerde söz konusu. Az önce de atıf yaptığım gibi, büyüklük farkıdır bizi özellikli kılan. Bu nedir? Alttaki yazıyı aynen okuyayım da: “Ana revizyon yayım tarihleri arasında süre arttıkça veri entegrasyonu sorunundan dolayı revizyon miktarı da artmaktadır.” Bu, bugüne ait bir sorun değildir, Türkiye Cumhuriyeti’nin tarihinin tamamı için geçerlidir.

Şimdi, önceden bilgi verme meselesine gelince, IMF’ye, OECD’ye, EUROSTAT’a, iş, kamuoyu, akademisyenlere, köşe yazarlarından kamu kurum kuruluşlarına yani Plan Bütçe konusunda eksikliğimiz var anladığım

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

kadarıyla belli aralıklarla en az bir yıldan önce neyi ne yapmaya çalıştığımızla ilgili toplantılarımız oldu.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hükûmete de haber veriyor musunuz?

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Hükûmet de rakam bilgisini sizlerle beraber öğreniyor, öyle söyleyeyim. Bu, eşit erişilebilirlik prensibi çerçevesinde davranılmaktadır. Yani, onlar için de ciddi mahiyette... Yani, şöyle söyleyeyim: Ben nezaketimi muhafaza ederek, sınırlarımı bilme gayretiyle konuşuyorum. Hükûmet cenahından da ciddi eleştiri aldık yani onu söyleyebilirim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, Başbakan Yardımcısı dedi ki: “Büyüme iyi gelecek, veriler onu gösteriyor.” Nereden almış o verileri?

BAŞKAN – E kendi verileri canım siz de, illaki TÜİK’in verilerini mi bekliyor Sayın Mehmet Şimşek.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Sayın Usta’nın ayrıldığı birimin çalışmaları onu söylüyor.

BAŞKAN – Kendisi, Mehmet Bey ölçer, yıllardır bu işi yapıyor, sıkıntı yok.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Ön tahmin konusunda beraber çalışıyoruz onlarla. Yani, millî gelir yayınından önce şu anda bizim... Yani bir anlatırsam daha bütünlüğümü sağlayacağım konunun. Kastım şu, bizim resmî düzenli tahmin prosesimizle ilgili değil konu, konu şu: Bizim kısa dönemli iş istatistiklerimiz ile millî gelir serisi arasında şu anda bir önceki seriye göre bir kopma var veri kaynağındaki farklılaşmadan dolayı. Şu anda ekonomini yönetiminden sorumlu kurumlar eski alışkanlıklarını devam ettirme gayretiyle yeni seriyi tahmin etmek konusundaki performansları düşmüş durumda. Biz kamuya açık bütün verilerde yeni seriyi nasıl iyi tahmin edebilecekleri,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 12

önceden tahmin edebilecekleriyle ilgili bir şey veriyoruz. Bu bizim ilan ettiğimiz bir resmî prosesin replikasyonu, oraya aktarılması meselesi değil, yanlış anlaşılmasın. Bizim ilan edilmiş dış ticaret verisinde, ilan edilmiş muhtelif sektörlerin cirolarıyla ilgili bilgelere hareketle nasıl bir genel gayrisafi yurt içi hasıla tahmini yapılabilirliğiyle ilgili eğitim veriyoruz, ilgili ekonomiden sorumlu birimlerle. Herhangi bir şekilde bizim formel bir istatistik tahmin süreci herhangi bir kurumla paylaşılmamaktadır, bunun garantisini verebilirim, hiç tereddüdünüz olmasın.

Ha, bu arkadaşların bana ifade ettiği Plan Bütçeye de kurum bütçesi geldiğinde buralarda belli bir mehille ifade edildi bu konu, onu söyleyebilirim.

BAŞKAN – Biraz daha açık konuşur musunuz, biraz da yüksek sesle.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Yani, bizim İstatistik Kurumunun bütçesi tartışıldığında bu hususlarda İstatistik Kurumunda revizyon çalışmalarının yürütüldüğüyle ilgili Plan Bütçe Komisyonuna bilgi verildi yani kayıtlardan bakabilirsiniz.

BAŞKAN – Tutanaklardan baktıracağım.

ERHAN USTA (Samsun) – Revize projelerini söyledi hatta üç yıl gecikti. Ta ne zaman yapılacaktı da arkadaşlarına sordu, revizyonun içeriğine ve metodolojisine ilişkin...

BAŞKAN – Yok, yok, ona ilişkin bir şey tabii ki yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Diğer türlü, yoksa revizyonun yapılacağını sağır sultan duydu, gecikmeli yapılmış...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Avrupa Birliğinden iki yıl gecikmeli yapabildik.

Şimdi, önceden 98 bazlı serinin veri kaynakları temel olarak kısa dönem istatistikleri, hanehalkı iş gücü istatistikleri, devletin mali istatistikleri nakit esaslı, 2002 girdi-çıktı tabloları, sabit girdi-çıktı oranları, sabit bazı yılı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 13

98 ve ESA 95 kısmen uyumlu. Bu, ana unsurumuz, terk ettiğimiz seri. Yeni serinin veri kaynakları temel olarak idari kayıtlar yoğun olarak kullanılmaktadır. 2012 girdi-çıktı tablosu, bir önceki yılın arz kullanım tablosu, dönemlik arz kullanım tabloları, zincirlenmiş hacim endeksi ve ESA 2010 uyumlu bir seri. İkisinin arasındaki temel farklılaşma hacim büyüklüğü için sabit bazlı değil zincirleme hacim endeksi kullanılmaktadır. Teknik detaya fazla girmek istemiyorum, sorulursa girerim. Bu, teknoloji olarak ilgili alemde yeni teknolojiye uyumludur şu anki seri onu söyleyebilirim. Çalışma düzenimiz olarak bu seriye hazırlık düzenimiz açısından söyleyebilirim, 2013 yılında 2012 yılı için input-output tablolarına esas olmak üzere alana gidilmiştir 2013 yılında, 2012 verileri için. 2013'ten 2016'ya kadar elimizdeki idari kayıtlara erişebildiğimiz ölçüde eriştik. Bunların bizim ürettiğimiz yıllık istatistiklerle entegrasyon durumlarına baktık. Onlarla ilgili model geliştirdik. Doğrusunu ifade etmek gerekirse 2010'lu yıllarda bu hususlarla ilgili yani bu çalışmanın ön fizibilitesi mahiyetinde uzmanlık tezleri de yazdırdık arkadaşlarımıza. 2013'ten 2016'ya kadar da metodolojik iyileştirmelerle ilgili çalışmalarımız söz konusu oldu. Bu yayınla çıkan sonuçlarımıza gelirse 2012 arz kullanım tabloları, girdi-çıktı tabloları, bağımsız yıllık gayrisafi yurt içi hasıla hesabı, dönemsel hesapların revizyonu, il bazında gayrisafi yurt içi hasıla, kurumsal sektör hesabı ve devlet hesabı 2015 yılına kadar üretilmiştir, 2009-2015 arası üretilmiştir. Daha önce hiç söz konusu olmayan, en azından 98 serisinde söz konusu olmayan gayrisafi millî hasıla, kullanılabilir gelir, brüt tasarruf, net borçlanma gibi hususlar kurumsal sektörler bazında yani devlet mali olan olmayan şirketler, hanehalkları şeklinde bu hesaplar silsilesi oluşturulmuştur.

Şimdi, az önce ifade ettim iki kere, bütün ülkelerde bu revizyon oldu, bu slaytta da göreceksiniz, en büyük revizyon OECD ülkelerinde, bizde söz konusu oldu. 2012'yi veriyorum çünkü input-output tablosunun yılıdır, detaylı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

ayrıştırma verisi üretilebilecek bilgiyi veriyorum. Bize en yakın revizyon Kore, Hollanda ve sırasıyla devam etmektedir.

Revizyonsuz herhangi bir ülke yoktur, istisnası da yoktur onu da söyleyeyim. Farklılıkların kaynağı sadece yöntem değişikliğinden dolayı 1,03'lük... Bu, yüzde 10,79'un dağılımını veriyorum. 9.79 da kapsam sorunu ya da farklı veriyi kullandığımız için fark ettiğimiz ayrışma. Toplamda 2012 yılı için 10,79'luk, yüzde 10,79'luk bir ayrışma söz konusu. 1,95 trilyon 2,33'e çıktı. 20 milyar dolardan 861 milyar dolara çıktı 2015 yılı için söylüyorum revizyon açısından. Bu, yıllarda sari revizyon unsurlarımız da bu şekilde.

Hanehalkı tüketim payı eski seride 70 flatosundaydı, yeni seride 60'lar civarındadır.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bir önceki slayta gelebilir miyiz?

720 ve 860 fiyat farkından kaynaklana, dolar kurundan kaynaklanan bir şey değil. Neyi koyuyorsanız onu bilmek istiyoruz, sıkıntı orada. Siz bunu teorik olarak elinizde var neyi koydunuz neyi koymadınız da genel anlamda toplum bu konuda aydınlanmadığı için sıkıntı ortaya çıkıyor. Yani, şuradaki 141 milyon dolar nedir?

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Şöyle söyleyeyim: 61 boyutlu matrisle 2012 yılı için ilan ettik. Ayrışmanın unsurları ehli için takip edilebilir o tablolarda. Bir sınıflama sorunu vardı, onu da başvurulduğu takdirde o köprü tablosunu da biz ilgililere veriyoruz. İz sürebilirlik açısından söylüyorum.

–..

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Hayır, karşılaştırmaya esas eski seri, Avrupa Birliğinin faaliyet sınıflamasının birinci sürümünde, yeni seri ikinci sürümünde. İki seriyi kıyaslayabilme adına sınıflama denkliği

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 15

platformuna getiriyoruz yani ortak sınıflamaya getiriyoruz. Karşılaştırmayı kullanıcının kendi yeteneğine bıraktık.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Çok affederseniz. Yöntem uygun değilse böyle giderse biraz daha iyi olur diye düşün...

BAŞKAN – Yöntem böyle yani aktif yönteme geçtik, soru-cevap böyle gider karşılıklı, sorun yok.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bitsin ondan sonra bizim de sorularımız var.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – İşte ben onun için...

BAŞKAN – Araya girdi yani sıcağı sıcağına söyleyeceğiniz bir şey varsa buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hayır, devam etsin, sonra yapalım, buyurun devam edin.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Şimdi, Dünya Bankasının veri tabanına çekildiğinde ülke gelir gruplarına göre düşük, orta, yüksek üç sınıflamada ele aldığımızda ortalama yüzde 78 civarında düşük gelirliilerin millî gelirde payı var, orta düzeydeki ülkelerde yüzde 52,9 yüksek de 60,2'dir, tüketimin gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki payı.

Yatırımlara geldiğimizde eski seride gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 20'si yatırımlardaydı şu anda 29 ağırlıkla değişim inşaat sektörü için söz konusu. Düşük gelirliilerde 26,9 orta gelirliilerde 32,7 yüksek gelirliilerde 20,7 gayrisafi yurt içi hasılanın yatırım payı vardı. OECD ortalaması 20,6'dır.

Tasarruf payına gelindiğinde eski seride 14-15'ler civarında seyreden bir tasarruf oranımız vardı şu anda 23-24'ler civarında seyreden bir tasarruf oranımız var. Eski seride düşük gelir grubunda dünyadaki ülkelerin ortalama tasarruf oranı 17,4'tür bu sahra altı ülkeler için söylüyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

BAŞKAN – Arkadaşlar çok uğultu var. Konuşmak isteyenler lütfen düğmeye bassınlar.

-Kişi başına geliri bin doların altında olan ülkeler için söylüyorum, onlardan tasarruf oranı 17,4'tü orta grupta 32,9 yüksek seviyede geliri olan ülkelerde 21,6 OECD'de de yüzde 20,7 tasarruf oranı vardır. Bizim ait olduğumuz grubun üzerinde bir tasarruf oranımız yoktur, hâlâ tasarruf açığı olan bir ülkeyiz, onu söyleyebilirim.

Yıllar itibarıyla büyüme oranları dikkate alındığında grafikteki gibidir. Dikkatinizi çekiyorsa son yıllarda biraz ayrışma söz konusudur. Şimdi 1998 bazlı 2002 İnter-Output tablosu ve 2009 temel yılı –“baz” dersem yanlış anlaşılıyor, zincirleme endeksinden dolayı- ya da “baz” diyelim 2009'dan bizim üretim hattımızın temel yılları dikkate alındığında revizyon unsurlarımız ortalama yıllık büyüme revize etme büyüklüklerimiz...

BAŞKAN – Nedir mesela o unsurlar?

-1998'dan 2015'e kadar ekonomi ortalama eski seride 3,75 büyüdü kabul ederken bu 4,61'e yükseldi eski seride.

BAŞKAN – Bunu tetikleyen nedir? Bunun etkileri nedir, asıl anlamak istediğimiz o?

-Başkanım...

BAŞKAN – Veriler.

ERHAN USTA (Samsun) – Büyük ölçüde özel sektör ve inşaat harcamaları.

BAŞKAN – Onunla onun ne alakası var üstat.

ERHAN USTA (Samsun) – Veri genelde sonda geliyor ya.

BAŞKAN – Dâhil edildiği için mi?

-Şimdi bir şey söylemek isterim. Biz Avrupa Birliğinin ileri ekonomisi olan ülkelere yakın girişim sayımız var, şirket sayımız var, ortalama

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

büyükülüğü onlardan düşük ama birincisi bu. İkincisi, Avrupa Birliğinin ortalamasının iki buçuk katı üzerinde giren şirket ve çıkan şirket saylarımız var bizim. Bu oran girenlerin ve çıkanların tuttuğu ve bıraktığı istihdamda da söz konusudur, hatta daha fazla. Yani giren şirketlerin girdikleri yılda toplam istihdamda aldıkları payı Avrupa Birliğinin iki buçuk kat üstündedir, öyle söyleyeyim ve giriş çıkış oranları da iki buçuk kat falan da yukarıdadır. Bizim herhangi bir şekilde kısa dönemlerin sabit baz yıllık hacim endeks yapıldığında mesela şu anda 2010 baz yıllık kısa dönemler söz konusudur. 2010 yılında kapsadığı sektörün yüzde 80'ini kabul ettiğimiz girişimler sistemin içine alınmaktadır ama sisteme giren çıkan sayısı ortalama Avrupa Birliğinden falan çok çok yukarıda olduğu için bizim basit baz yıllık endekslerimizin eskime süresi onlarla kıyas edildiğinde çok yüksek. Yani bizde mesela inşaat bu hemen hemen bir iki yılda bitiriyor bizi. Yani temsil vasfımızı, uluslararası normlara uygun bir şekilde her beş yılda bir sabit baz yıllık endekslerinizi güncellemeniz dahi bu endekslerin bir iki yıldan sonra tahmin etme kabiliyeti sınırlanıyor, sektöre girenler ve çıkanlardan dolayı, birinci en temel husus bu.

İkinci temel husus, eski seri ağırlıkla dönemlik verilerle geliyordu, bu bugüne ait değil 1998 bazlı, 1987 bazlı serilerde o şekildeydi. Mevcut bütün sanayi sayımı, iş yerleri sayımı yapıldığında veya başka bir veri kaynağı görüldüğünde -1993 yılına atıf yapıyorum- yüzde 38 civarında bir revizyon yapıldı. Buradaki temel "trade off" ilişkisi ödünleşme mekanizması şu şekilde: Eski seride daha önce tarihimizde bağımsız yıllık hesap söz konusu değildi, birinci husus. İkinci, dönemlik verilerle dört çeyreği toplayarak yıllık büyümemiz budur diye geldik şimdiye kadar. Bu TÜİK tarihi için, tamamı için geçerlidir bu bugüne ait bir sorun değil. Bu dönemlik verilerle dört çeyreği toplayarak yıllık verimiz bu denildikten sonra ortalama on senede, on beş senede bir buldukları bağımsız bir sayım verisi ya da bir yıllık verisine bağlı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

olarak ürettikleri Input-Output tablosuna veya –bazılarında Input Output tablosu da yok- daha güvenilir yıllık veri bulduklarında platoyu yukarıya çekmişler ve belli yöntemlerle, “backtesting” dediğimiz geriye dönme yöntemleriyle serileri geriye taşımışlar. Şimdi, bu serinin temel amacı şu: Yayınlanmış olan bizim yıllık iş istatistikleri ile dönemlik ulusal hesaplar, değişenleri arasında entegrasyonu yapabilecek yakınsamayı temin etmek. Bu serinin temel teması budur. Bu temanın negatif dışsallığı da şu olmuştur: Bizim yayınladığımız kısa dönemliler ile millî gelir serisi arasında eski seriye göre bir ayrışma söz konusu olmuştur. Bunu da kapatabilmek adına 2016’nın eylül ayında bize teslim edilmiş, gelir idaresinin mikro verisinin... Daha önce toplulaştırılmış veriyi kullanıyorduk millî gelir için. Yaklaşık altı aydır çalıştırıyorum arkadaşları, ümit ederim 2018’in ilk yarısında yani ocağından itibaren en geç kısa dönemli iş istatistiklerinde evrensel kümeyi temsil eden idari kayda dayandırarak ilan etmeye çalışacağım. İstatistik kurumunun şu anda en temel zaman sıkıntısı ve endişeyle takip ettiği işi kısa dönemli iş istatistiklerini ulusal hesaplarla entegre edebilme gayretidir. Bunu da başardığımız takdirde kullanıcılarımız bizim yayınladığımız kısa dönemli iş istatistikleriyle millî gelir arasında makul ölçülerde yakınsama görecektir. Bu ayrışmanın temel nedeni veri kaynağı farklılaşmasıdır ve sebebi de sabit baz yıllı kullanmış olduğumuz endeksin yüksek giriş çıkış oranlarından dolayı, eskimesinden dolayı temsil vasfını yitirmesidir, sebebi budur. Yani başka bir amacı da yoktur bu işin.

-...

-Şimdi bizim 2009’a kadar doğrudan elimizde kullanabileceğimiz yeni seriye hizmet eden verimiz var, öncesi ilgili idari kayıt sahibi kurum tarafından bizim sınıflamaya uygun dönüştürmesi yapılamamıştır.

-...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

-Bir hususu arz etmek isterim. 2009'dan geriye bizim elimizde bu söyleyeceğim uluslararası literatüre uygundur. 2012 İnpıt-Output tablosu var, 2002 İnpıt-Output tablosu var, 1998 İnpıt-Output tablosu var elimizde. Backtestin yöntemleri –şimdi iş uzuyor- verinin geriye gidiş yöntemleri eğer mikro veri varsa elinizde mikro yöntemler diye genel bir yelpaze açılır, birçok yöntemi vardır. Eğer elinizde bütün sektörleri temsil eden mikro veri yoksa mikro ya da makro yöntemlerle backtestin geriye yani yeni yöntem geriye götürülür. Bu makro yöntem dediğimiz husus şudur: Yeni serinin gözlemlendiği dönemde, eski seriyle yeni serinin kesiştiği dönemlerde ödünç alacağınız model bazlı ilişkileri dinamik bir şekilde geriye götürüyorsunuz. Eşleştirme senelerimiz var, kıyaslama yıllarımız var, 2012 input-output tablosu, 2002 input-output tablosu, 1998 input-output tablosu. Onlar veri kabul ettiğimiz, mümkün mertebe dokunmamaya gayret ettiğimiz. Mecburen dokunduğumuz sektörler oldu, ulaştırma gibi. Yaptığımız iş ve işlemler nevezuhur bir şey değildir, bize özgü değildir; onu söyleyebilirim.

Bir de ikinci ayrışmanın az olmasının sebebi, bizim kısa dönemli istatistiklerle yıllık istatistiklerin ayrışma düzeyi 2010 öncesi daha düşük, dediğim eskime mevzularından dolayı. Kısa dönem istatistiklerinin değişim hızlarıyla yıllık istatistiklerin değişim hızlarındaki ayrışma düzeyi sonrasına göre daha düşük. Bu iki sebepten dolayıdır ki 2009 öncesi ve sonrası iki seri arasındaki ayrışma meselesi şu anki manzarayla oluşmuştur. Temel izahımız budur.

Soru varsa bu bağlamda...

----- O tabloda sene 98, 2015...

MEHMET BEY – Hangi tablo Sayın Vekilim?

----- 2009'dan öncesi...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

MEHMET BEY – Tekrarlıyorum, 2009 öncesi yeni sınıflama ve yöntem makro yöntemle geri götürülmüştür 1998'e kadar ve yapılan iş uluslararası normlara uygundur. Mikro yöntemle götüremedik yani tekil iş yeri bazlı veri, AŞ limited şirketi, adi şirket bazında veri bize temin edilemedi 2009 öncesi için ama...

Makro yöntemle modern yöntemiyle geri götürüldü diyorum. Dinamik bir...

Makro yöntemle seri 1998'e kadar götürüldü. Makro yöntemle geriye doğru seri götürülmüştür ve buradaki büyüme oranları da o serinin ürünüdür.

----- Diyorum ki, işte 1998-2015 geriye...

MEHMET BEY – 1998'e kadar yeni seri çekilmiştir Sayın Vekilim. Bu üçüncü tekrarım vallahi.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - Bu kanunun hem makro... 2009'dan bugüne kadar geldiğimiz seri yok mikro ölçekteydi de 2009'da çıkardık. Yani ikisini aynı süreyi de iki yöntemi aynı süreçte, o 2009'dan öncesini makro, 2009'dan sonrasını makro. Aynı süreyi de karşılaştırmak...

----- Aynı şeyler mi?

MEHMET BEY – Aynı şeyler sayın vekilim.

Sayın Vekilim, karşılaştırılabilir olarak seri 1998'e kadar taşınmıştır, aynı seridir. Şu anki 2009 bazlı seri 1998'e kadar...

BAŞKAN – Arkadaşlar, hani söz verecektim de öyle yapacaktık. Hani emin müdahale etmiştiniz.

Siz bitirin Sayın Mehmet Bey.

Söz isteyen arkadaşlarımız da sisteme girsinler lütfen bu arada.

MEHMET BEY – TL cinsinden il bazında kişi başına düşen 2014 yılı en son mevcudumuz, Türkiye ortalaması 26 bin civarında, İstanbul 44 bin civarında, sırasıyla devam ediyor. Alt uçtaki illerimizde bunlar, en sonda

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

Ağrı'mız var. Bu eski ve yeni serideki devletin borç stokunun oranı budur, gayrisafi yurt içi hasılaya oranı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Erdoğan, buyurunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan...

Bu arada Sayın Temizel, Sayın Bakanım siz bir şey söyleyecek misiniz efendim ben beklerim?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Daha sonra, sen şey yap.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sayın kurum yetkilileri; biliyorsunuz ben yolsuzlukla mücadele konusunda çok uğraştım ve bir sürü çok önemli yolsuzluk dosyasını belgelemiş biri olarak söylüyorum: Eğer bu şüphelerimiz doğruysa Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki en büyük yolsuzluk olur. Şu anlamda söylüyorum: Herhangi bir yolsuzluk dosyası bir dosyayla ilgilidir, o dosya kadardır ilgili taraflara zarar verir ama millî hesaplarımızda herhangi bir şaibe varsa, bu millî hesaplara dair verilen bütün kararlar, herhangi bir tüketici kredisinden bütçe meselesine, bir yatırımcının kararından gelecekte çocuğunun okul taksitini planlayana kadar bu iş zarar vereceği için özellikle bir kriz olduğu ortamlarda bunun çok çok ağır sorumlulukları olur. Kayıtlara geçmek üzere söylüyorum: Eğer bu hesaplar dolayısıyla gelecekte özellikle bir mali kriz –Allah göstermesin- ekonomik kriz olduğu takdirde bütün bu rakamlara dayanarak karar verenlerin, herkesin dava açma hakkı olur ve çok ağır sorumluluk çıkar diyerek başlamak istiyorum.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Birincisi, bu slaytınızda da göstermişsiniz, diğer ülkelerle karşılaştırmalarda bu yöntem farklılığı biz 2,79 düşünüyorduk siz 1,03 demişsiniz ama kapsam farklılığı 9,76. Yani bu slayt numarası koymadığınız için söyleyemiyorum OECD ülkeleriyle de SNA ile ESA

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

standartlarına göre biz şampiyon olmuşuz 10,79; bunun sadece 1,03'ü yöntemle ilgili bu ESA şeyiyle kalanı kapsamla ilgili. Şimdi, buradan başlayarak korkunç bir tasarruf oranı artmış yani bizim memleketimiz acayip tasarruf ediyormuşuz, farkında değilmışiz gibi bir durum çıkıyor.

BAŞKAN – Öyle olmadığını söyledi ama Başkan.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İstatistikler onu söylemiyor yani bize verdiği istatistikten ben size söyleyeyim.

BAŞKAN – İstatistik farklı bir şey söylemez, istatistiği nasıl okuduğunuz önemli.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hadi ya Başkanım, dur bitireyim olur mu?

BAŞKAN – Aynı şeyi yapıyoruz o yüzden.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Soralım tasarruf oranları artmış görünüyor mu diye, Başkan arttı mı tasarruf oranları şeyden sonra?

BAŞKAN – Tasarruf oranlarının çok düşük olduğunu ifade ettiler.

MEHMET BEY – Tasarruf oranları arttı ama cinsine göre hâlâ tasarruf açığı olan bir ülkede yaşıyoruz şu anda.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sevgili Başkanım, o bizim reel sorunumuz, gelirimiz olmadığı için tasarruf edemiyoruz; sizin rakamlarınızda tasarruf oranı arttı. Yani biz normalde tasarruf açığı olan bir ülkeydik, tasarruf açığı olduğunu söylediğiniz için de tasarruf açığıyla ilgili özel komisyonlar kuruldu, bütçeyi, OVP'yi her şeyi ona göre yaptık. Sonra geldiniz, “Ya yanlışmışız 10 puan fazla tasarruf ediyormuşuz, tüketimimiz düşükmüş.” diyorsunuz siz bize; birincisi bunda netleşelim. Yani sizin yaptığınız revizyondan sonra biz böyle şey kadar o Asya kaplanları kadar tasarruf yapmış görünüyoruz. Tabii burada doğal olarak şu akla geliyor: Ya, bu kadar

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 23

tasarruf yapıyorsak bu kadar borcumuz niye var? Çünkü negatif oranımız var da devam edeyim ben.

Şimdi, ben size bir soru sormak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Soruyu sorup cevabı da kendin veriyorsun Aykut.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, ben Başkanın hiçbir şeyine katılmadım, gıkım çıkmadı, ben de görüşlerimi açıklayayım, şu tutanakta hani bulunsun, yarın öbür gün memleketimizin başına bir şey gelmesin diye uğraşıyorum.

BAŞKAN – Yalnız bu arada tam tutanak tutulmuyor biliyorsunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Niye?

BAŞKAN – Sunumlarda yok. Siz hani “Tutanaklara girsin.” dediğiniz için söylüyorum, bilginiz olsun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Komisyon olarak karar alabilir miyiz lütfen tam tutanak tutulmasıyla ilgili çünkü çok önemli bir konuyu konuşuyoruz. Ben sizin için söylüyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ses kaydının olması ayrı bir şey, tam tutanak tutulması ayrı bir şey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tam tutanak tutmak çok zor değil, bu önemli bir şey, bir karar alalım mı ister misiniz?

BAŞKAN – Yani genelde uygulama olarak sunumlarda tam tutanak tutulmuyor. Biz bu sistem içerisinde devam ettik. Ses kayıtlarının çözümlmeleri yapılabiliyor.

Buyurunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, tutanaklar çok önemliydi de o yüzden söylüyorum yani.

BAŞKAN – Bu tutanaklar şöyle, arada hani ben böyle girip saplama yapıyorum ya size o saptamalar.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 24

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Efendim, ona saptama denir de...

BAŞKAN – Saplama efendim, saplama; saptama değil. Saptama ayrı bir şey ben saplamalardan bahsediyorum.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Allah saplatmasın da neyse...

Şimdi önemli bir mesele konuşuyoruz, ona ben devam edeyim. Şimdi, birincisi, Sayın Başkan, bu ESA'nın 195'inci sayfasında hesapların akış zincirinde yapmadığınız veya bizim öğrendiğimiz şeyler var. Mesela açılış kapanış bilançolarını niye yayınlamadınız? Bunu ne zaman açıklamayı düşünüyorsunuz, bu açılış Kapanış bilançolarını?

Şimdi, ölçüm tekniği olarak Gelir İdaresi Başkanlığını aldığınız anlaşılıyor. Türkiye'de herkes şunu bilir ki, özellikle mali mevzuatı bilenler, vatandaş Gelir İdaresine çok zaman doğruyu söylemez. Bu verginin durumuyla alakalıdır. Eğer yüksek vergiler varsa az göstermeye çalışır, vergi teşvikleri varsa yüksek göstermeye çalışır. Bayağı da mali af falan meseleleri vardır. Siz doğrudan bu anket yöntemini bırakıp Gelir İdaresi Başkanlığının yöntemlerine geçtiğinizi söylüyorsunuz. Bu benim için biraz sıkıntılı. Bu konuda sorularımız var. Bu soruları tutanak tutulmadığı için okumamın anlamı yok, yazılı olarak mı vereyim cevaplarını almak için?

-

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O zaman okuyayım Başkanım, öyle mi? Tamam.

BAŞKAN – Efendim, ses kayıtlarının çözümlemesini yapıyoruz. Mikrofonunuz açık.

Buyurunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) –

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

Öyle mi? Tamam o zaman, o çözümlemeleri alabiliriz değil mi biz? Tamam.

Aralık 2016-Şubat 2017 tarihleri arasında TÜİK konuya ilişkin haber bültenleri yayınlamıştır. Fakat bu bültenler tam da gerekli bilgiyi içermemektedir. Özellikle imalat sanayi ve inşaat sektörlerine ilişkin ciddi eksiklikler söz konusudur. Bu iki sektöre ilişkin eski ve yeni seriler arasındaki farkın kaynakları anlaşılamamaktadır. Bu farkı açıklayacak teknik dokümanı ne zaman paylaşacaksınız?

Bu konudaki ikinci sorumuz: ESA 2010'un bir parçası olan birikim hesabı kapsamında finansal hesaplar ile varlıktaki diğer değişimler hesabına ve yeniden değerlendirme hesabına ilişkin veriyi ne zaman kamuoyuyla paylaşacaksınız.

Demin bahsettiğim ESA şeyi vardı ya 195'inci sayfadaki o "hesapların sequence" dediğimiz, hesaplama sıralaması.

ESA 2010'un bir parçası olan açılış kapanış bilançolarını ne zaman açıklayacaksınız.

Bunlarla ilgili sorularım bunlar.

Şimdi, burada Gelir İdaresi verilerini aldınız, bir de 2009 yılını baz yılı seçtiniz. Baz yıl seçilirken normalde bütün her işlemde böyle ortalama krizlerin olmadığı, büyük oynamaların olmadığı yıllar seçilir. Mesela, diyelim 2006 seçilebilir, 2013 seçilebilir. 2009 küresel krizin en ağır sonuçlarının yaşandığı ve bunun verilere yansıdığı bir yıl. Niye 2009 yılı seçildi, bir türlü anlayamadık. Orada verilen cevap: Gelir İdaresi Başkanlığı bu yıl bize verdi, diye bir şey duydum ben. Yani sanki başka ülkenin maliye bakanlığından bahsediyoruz. 2008'de vermemiş, 2010'da da vermemiş, ne tesadüfse en berbat bu yılda vermiş. Bunu da anlayamadık.

Şimdi, burada bu ölçüm tekniğiyle ilgili olarak;

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

Bir: İdari kayıtlar ve ulusal muhasebe sisteminin ulusal yeni serisi üretiminde kullanma ve TÜİK'in kısa dönemli iş istatistikleri ve yıllık sanayi ve hizmet istatistikleri anketlerini kullanmama kararı arkasında yatan saik nedir?

İki: Bu karar dünyadaki hangi ülke örneklerinden hareketle verilmiştir? Örnek alınan ülkelerde kayıt dışılık ve sektörel kompozisyon açısından Türkiye'ye ne kadar benzemektedir?

Üç: İdari kayıtlar ve ulusal muhasebe sisteminden elde edilen veri ile TÜİK'in kısa dönemli iş istatistikleri ve yıllık sanayi ve hizmet istatistikleri anketi arasındaki uyumsuzluklar büyük ölçüdedir, siz de bahsettiniz. Bu uyumsuzlukları ne şekilde gidereceksiniz?

Resmî istatistik kurumları idari kayıpları elbette veri üretiminde kullanabilir fakat veri çeşitliliğini artırmaya dönük adımlar, muhtelif sorunlar içerse dahi- mevcut veri setlerinin üretiminden vazgeçilmesini gerektirmez. Örneğin, 1980'lerden beri istihdam istatistikleri belli aralıklarla revize edilmiştir. Fakat revizyon ihtiyacının hasıl olması, istihdam istatistiklerinin kullanımından vazgeçilmesi sonucunu doğurmamıştır. TÜİK'in ulusal gelirin hesaplanması için dünyadaki hemen hemen tüm saygın istatistik kurumlarının kullanmaya devam ettiği anket yöntemiyle uzun yıllardır ürettiği ve biriktirdiği verinin güncellenmesi hangi saikle durdurulmuştur?

Şimdi, bu ölçümde sapmaya yol açan ana sektörler var. Burada siz de söylediniz ama ben bunu bir tekrar edeyim, tablo olarak şey yapayım sadece. Mesela, TÜİK Sanayi Üretim Endeksi 2009-2015 yılları için 5,29. Eski TÜİK verileri ile sanayi ulusal geliri 5,42. Aralarında bir koalisyon var. Yani eski sanayi üretim endeksi ile eski TÜİK verileri sanayi ulusal geliri arasındaki artış hemen hemen binde küsurlu bir rakamda aynı. Ama yeni TÜİK verilerini koyduğunuzda sanayi ulusal geliri yüzde 8,32 oluyor. Bakın, 5,29'muş üretim endeksi, sanayi geliri 8,32. Arada 3 puanlık bir fark oluşuyor ortalamada. Bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

inşaatta daha berbat. TÜİK İnşaat Üretim Endeksi 6,41; eski TÜİK verileriyle inşaat ulusal geliri 6,14. Hemen hemen aynı, bir korelasyon var. Yeni TÜİK verilerinde inşaat ulusal geliri 12,24. Yani endeks artmıyor, gelir artıyor. Siz onu söylediniz iş istatistikleri diye ama benim kafama çok yatmadı.

Şimdi, bu iki büyük sektörde üretim değerlerinden bu boyutlarda kopuk bir katma değer nasıl açıklanabilir? TÜİK'in üretim endeksleri geçerli olduğu sürece iktisadi bir açıklama mümkün müdür?

Sözü geçen uyumsuzluğun nedeni ulusal gelir hesapları açısından uygun olmayan veri kaynaklarına geçilmesi değil midir? Bazı servet artışı, rant kalemleri, gelir kategorileri olarak mı hesabı girmiştir? Yani rant artışlarının kalemleri gelir kategorileri olarak mı hesaba girmiştir? Böyleyse ulusal gelirli kavramıyla bağdaşmayan temel bir hata söz konusu değil midir?

Bu konuyla ilgili üçüncü sorum: 2017'nin ilk çeyreği için açıklanan sınai üretim endeksi ve gayrisafi yurt içi hasıla içinde sanayinin büyüme oranları yüzde 1,69 ve yüzde 5,33 olarak açıklanmıştır. 2010-2015 yılları arasında gözlenen dramatik sapmanın 2017'de üstelik aynı yönde yukarı çekilerek devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda geçmişi unutalım, bundan sonrasına güvenelim dahi diyebilecek misiniz? Sistematiğe hâle dönüştüğü anlaşılan bu farkı nasıl açıklıyorsunuz?

Şimdi, bu revizyon sürecinin şeffaflığı meselesi var. Hep uluslararası standartta sürekli böyle şey yaptınız. Uluslararası standartlar yüzlerce sayfadan oluşan bir standartlar bütünüdür ve en önemli unsuru şeffaflıktır. Şeffaflık şu demektir: Ben şunları şunları şunları değiştirdim, şu şu şu rakamlar da şöyle değişti demektir. Yoksa, ben buna uygun değiştirdim deyip bunu açıklamazsanız kafadan buna uymuyorsunuz demektir. Çünkü uluslararası bütün muhasebe ve denetim standartları ister "national" yani millî olsun ister de şirketlere yönelik olsun, ilk temel öncelikle şartı,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 28

şeffaflıktır. Şimdi, bu değişikliği size bir sürü akademisyen, siyasetçi, bürokrat, uluslararası yatırımcı sorup da siz söylemiyorsanız ve siz dönüp diyorsanız ki ben uluslararası standartlara uygun iş yaptım, hayır, asla yapmıyorsunuz çünkü bu temel standartlardır, ilk yüz numaralı standartlardandır. Ondan sonra bunun üzerine kurabilirsiniz. Yani şeffaf değilseniz uluslararası standartlara falan uymuyorsunuz, onun için burayı referans göstermeyin. Bu uluslararası standartlarda öyledir ki takdir hakkı tanır. Ama takdir hakkını çok geniş bir şekilde de şuna dayandırır: Böyle vicdanlı, temiz, şeffaf, ahlaklı, bilmem ne gidilecek diye. Ben uluslararası denetim standartları sertifikalı biri olarak söylüyorum bunu. Onun için, bu uluslararası denetim standartlarını kullanırken çok dikkatli gitmek gerekiyor. Revizyon süreci kesinlikle şeffaf değil. İstediğimiz bilgiler alınamadı.

Zaman serilerinin bütünlüğü ve tutarlılığı üzerinde çok ciddi sorunlar var ve büyüme rakamlarıyla ve diğer rakamlarla, diğer resmî rakamlar ve şey rakamlar arasında eskiden korelasyon varken şimdi korelasyon koptu.

Arkadaşlar, büyüyen ekonomi çok elektrik kullanır mesela. Şimdi elektrik tüketimi düşerken sizin büyüme rakamlarınız, bu muhteşem revizyonunuzdan sonra büyüme rakamlarınız artarken Türkiye'deki elektrik şeyler düşüyor. Türkiye'deki son girilen durgunlukta tasarruflar düşerken fiilen, borçluluk artarken, size göre tasarruflar artıyor.

Daha bu konuda arkadaşlarımın da söyleyeceği şeyler vardır. Ben bir kısmını bırakıyorum bunların. Ama şunu size tekrar hatırlatmakta fayda görüyorum: Türkiye ekonomisi çok iyi gitmiyor, hep beraber düzeltmeye çalışıyoruz. İşte, KGF'yle biraz bir heyecan sağladık ama o KGF'nin borçlarının ödeneceği dönem de gelecek ve Türkiye ekonomisi, Allah göstermesin, o büyük krize girerse ve sizin rakamlarınızdaki bu olaylar kesinleşirse Allah size yardım etsin diyorum, teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 29

(Oturum Başkanlığına Kâtip Üye Emine Nur Günay geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Erdoğan.

Buyurun Sayın Başkan.

-Şimdi, çok sayıda soru geldi sayın vekilimizden. Birinci değerlendirme, yolsuzluk meselesi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben size “Yolsuzluk yaptınız.” demiyorum, ben yolsuzluğu tarif ediyorum, “Siz yaptınız.” demiyorum. Sakın öyle bir alınganlık göstermeyiniz.

Yolsuzluğun iç sosyolojisi yoktur, dış sosyolojisi de yoktur. Doğal motivasyon unsurları açısından cevap veriyorum. TÜİK’in çalışanları da genel kitlenin bütün renklerini yansıtmaktadır. Dolayısıyla, hakikat hilafına bir gerçeklik tesis ederek bunu yıllara sâri yönetebilecek ne şimdi bir idare vardır TÜİK’te, ne de sonra olacaktır. Birinci husus bu.

İkincisi: Velez ki bir konjonktür oldu, iç sosyolojiyi müsait hâle getirdiler, çeteleştirdi birileri, böyle bir veri saklandı. Orada bu yönetim kalmayacak. Değiştiğinde kullandığı veri zaman serisinin ardışık n+1’inci gözlemleri gelecek eline. Oradaki kullandığı verinin serisi kopacak yeni yönetim eline aldığı anda bu veriyi. Yani böyle bir kurumsal düzeyde tamamını susturacağınız sentetik gerçeklik tesis edebilme hiçbir yönetimin haddi değildir, onu söyleyeyim. Ben kendim için de söylüyorum, öncesinde...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Mesela, niye açılış ve kapanış bilançoları yayınlanmadı Sayın Başkan?

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Şimdi, bu eksikliğe atıf yaptığınız için teşekkür ederim.

Sektör bilançoları şu anda resmî istatistik programı kapsamında Merkez Bankasınca kısmi eksikliklerle yapılmaya çalışılıyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 30

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, siz değişikliği yapıyorsunuz, öbür tarafa eksiklik var diyorsunuz.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Tekrarlıyorum, biz ulusal hesaplar sisteminin bütün ürünlerini yayınladığımız iddiasıyla gelmedim ki ben buraya. Ulusal hesaplar değişkenlerinin tamamını yayınlayan ülkede nadirdir. Daha önce hiç olmayan yıllık hesap yayınladık diyorum, kurumsal sektör hesabı yayınladık diyorum. İl bazında mevzuyu uzun süredir bırakmıştık, yeniden il bazında yayınladık. Bir eksiklik olarak bakıldığında bardağın yarısı boş çerçevesinde bakıldığında evet, yeniden değerlendirme hesabı, sermaye birikim hesabı ve sektör bilançoları açılış ve kapanış hesapları TÜİK'in şu anda yapmadığı bir hesaplar serileridir. Geçmişte de hiçbir zaman bu boyutta bir hesabımız söz konusu olmadı. Bazı Avrupa üye ülkelerinde de eksiği olan ülkeler mevcuttur, bu atıf yaptığımız konular için söylüyorum. O ileri düzey bir entegre edilmiş hesaplar silsilesidir ve şu an için bizim yapılacaklar ajandamızda yer almaktadır. Yani daha önce de vardı da terk ettiğimiz hesaplar silsilesi değil.

Şimdi neden anket bırakıldı da idari kayda geçildi temel sorusu var. Bizim idari kayıtlardan elde ettiğimiz veriye herhangi bir sağlama işlemi, teminat altına alma işlemi yapılmaksızın idari kayıtlara yönelim söz konusu olmadı. Şöyle istatistik sosyoloji aktarıyorum sizlere: bizim cevaplayıcı birimlerimiz istatistik amacıyla vermiş olduğu bilgileri özellikle sahada, pratikte yüksek tecrübesi olan bir heyetle irtibatlı konuşuyorum şu anda. Eğer vergi muhasebesiyle irtibatlandırılacağı eşleşmeyi yapabiliyorsa cevaplayıcı birimimiz vergi otoritesinden bile daha düşük veri vermektedir bize. Maliyeye verdiği matrahtan daha düşük matrah vermekte İstatistik Kurumuna. Çünkü bizim istediğimiz sınıflama Maliyenin istediği sınıflamayla eşit değil. Değişik isimleri var, çarpıp bölüp belli formülasyonla oraya ulaşabiliyorsunuz. Bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 31

muhasibeci fazla düşünmeden üstünkörü dolduruyorsa olaki Maliyeyle çelişkili duruma düşerim diye bize daha eksik bilgi vermekte.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bu sizce hayatın olağan akışına uygun mudur Sayın Başkan?

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – İnanın felsefe yapacak hâlim değil, pratik gözlemimiz budur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Yok, siz sosyoloji yapıyorsunuz da o yüzden sordum. Maliyeye sizden daha yüksek gösterecek olmasını anlamam mümkün değil çünkü vergiyi Maliye alacak.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Hayır, tekrarlıyorum, ön koşulunu söylüyorum: Bizim istediğimiz değişkenle Maliye değişkeni arasında irtibat kuramıyorsa cevaplayıcı birimimiz, bizim kurabildiğimiz ilişki değil. Bir muhasibeci kuramıyorsa toplayıp çıkartıp Maliyeye verdiği matrahı elde edemiyoruz bize verdiği matrahta. Onu demeye çalışıyorum. Çünkü bizim Avrupa hesaplar sisteminin değişkenleri tek düzen muhasibecisinin çektiği değişkenden farklı seviyelerde çıkıyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - O zaman sizin temel varsayımda anlaşıyoruz çünkü biz bu ülkenin kayıt durumunu... Ben Hazine Müsteşarlığı kökenliyim, hayatım bu anlamda denetim yaparak geçti, hiçbir zaman hiçbir kurumun mali bilançosu gerçeği yansıtmaz, genelde küçüktür, ikinci muhasibeleri vardır. İkinci muhasibeleri yani Maliyeye verdikleri daha düşüktür. Bu gerçeği de ben size söyleyeyim. Ama siz büyük olduğunu söylüyorsunuz, anlayamıyorum ben.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Ben size şunu ifade etmek isterim, belki bağlamı, konteksi olan bir konuşma olmadığı için terminoloji birliği de oluşmıyor. Hakikatın idari kayıtlarla sınırlı olmadığını biz de biliyoruz. Bizim kayıt dışılık hesabı bu serinin içerisinde mevcuttur. Kayıt dışılık hesabımız da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 32

gene Avrupa Birliği normundan hareket edilerek hesaplanmıştır. Avrupa Birliğinin doğu blokunu içeriye aldığı anda uygulamış olduğu bir yöntemle kayıt dışılık hesabı yapılmıştır. Dolayısıyla, idari kaydın bize vermiş olduğu üretim imkânları eğrisiyle sınırlı değiliz. Sektör sektör yedi cins kayıt dışılık unsuruna bağlı olarak eklemeler yapılmıştır, 2012 yılı için söylüyorum.

Benim söylemek istediğim husus şu: Cevaplayıcılarımız vergi muhasebesi ile istatistik muhasebesi arasında rasyonel bir ilişki kuramadığı hâllerde istatistik kurumuna daha düşük beyanlarda bulunmaktadır. Sebebi ki ola ki o tarafa bilgi veriyorlar diye, Maliye tarafına. Hatta size şöyle söyleyeyim...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkanım, şimdi anlayamadım, Maliye yüksek veriyor, Maliyeye bildirir diye bize alçak... Adam zaten Maliyeye yüksek... İftira yaklaştık, şey yapmamayım ben sizi.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Sayın Vekilim, sorarsanız tekrarlayacağım çünkü çelişki yok ifademde.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Ya bütün kuşlar kanatlıdır ifadesinde de çelişki yoktur ama bütün kuşlar uçar ifadesinde çelişki vardır. O anlamda girmiyorum oraya.

BAŞKAN – Sorulara doğrudan cevap alabilirsek... Süre kısıtı yok ama makul derece kullanırsak seviniriz. Sorulara mümkün olduğunca direkt cevaplar alalım.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Şunu arz etmek isterim heyetinize: Makroekonomik silsile hesaplar bütünüdür bu yöntem, az önce atıf yapıldığı gibi. Eksik olan başlıklar mevcuttur ama daha önce vardı da şu anda yok babında bu bağlamda konuşulması uygun değildir. Birikim hesabı, sermaye hesabı, yeniden değerlendirme hesabı, sektör bilançoları hesabı daha ilave birçok uydu hesapları yapılacaklar ajandasında, gündeminde söz konusu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 33

İstatistik Kurumunun. Şu anda herhangi bir vaadde bulunacak zeminde değilim. Şu anda temel hususumuz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, biz sizin verdiğiniz rakamlarla hayatımızı planlıyoruz, bütçemizi planlıyoruz. İktidar milletvekillerini şu konuda uyarıyorum: Muhalefet şöyle bir katkı sağlıyor şu an itibarıyla: Eğer bu rakamlar bu dediğimiz riskleri taşıyor ve size yanlış rakamlar geliyorsa yanlış kararlar veriyorsunuz demektir. Onun için bence siz de bize destek verin, sorumluluk sizde.

Mesela, ne zaman açıklarsınız diyorum ve bu yaptıkları işe yönelik rakamı açıklamışlar, öngörülür gelecekte değil.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Cevap vermek isterim.

Şu anda ulusal hesapların ana faaliyetlerinden biri de Avrupa Birliği cenahına gönderilmek üzere en az 200 sayfadan mürekkep olacak hesapların meta verisi, tanımlayıcı bilgileri şu anda oluşturulmaktadır. Onun bir sürümü de kamuoyuyla paylaşılacak. Temmuzun sonuna doğru nihai hâle gelir.

BAŞKAN – Sorulara cevapla devam edebilirsek...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Vallahi spesifik sorulara cevap veriyorum ama genel anlamda bir güvensizlik de olduğu için...

Baz yılı 2009 meselesi, benimsenen hacim yöntemiyle ilgili, zincirleme endeksten dolayı baz yılı bağımlı değildir Sayın Vekilim. istediğiniz yılı baz yılı seçebilirsiniz, istediğiniz yıla 100 deyip istediğiniz şekilde sistemi yeniden...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - 2012 yılı olsaydı...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Olur, olur, sıkıntı yok, olabilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Ama olmadı...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Hayır, şunu söylüyorum: Benimsenen yöntemin eğer sabit baz yılı Laspeyres endeksi olmuş olsaydı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 34

bahse konu 2009 kriz yılı bunun yanlışlığı diğer zaman itibarıyla seriye yansıyacaktır iddiası geçerli bir iddiadır. Ama zincirleme hacim endeksi şu şekilde çalışmaktadır: Her yıl baz yılını bir önceki yıla taşıyarak ilerlemektedir. Bir baz yılının hükmü bir sene sonra bitmektedir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - 2009 öncesini...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – 2009 öncesinde de makro yöntemle çalışılmıştır. Yöntem birliği mevcuttur.

Onun dışında atladığım bir soru var mı?

....

BAŞKAN – Sayın Erhan Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, ben, sunum için Değerli Başkana ve ekibine teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, burada, bilmiyorum biz bu sunumu – tabii ben Komisyon üyesi değilim- kanuni zorunluluktan dolayı mı yapıyoruz yoksa Komisyon olarak siz davet ettiniz, onun üzerine mi yapılıyor bilmiyorum ama bunun formatında sanki Bakan da olsa daha iyi olacakmış Sayın Başkan çünkü tabii buradaki değerlendirmelerin bir kısmı ister istemez siyasi değerlendirmeler oluyor, onların da muhatabının Bakan olması gerekir. Hani teknik detaylara, teknik değerlendirmelere elbette Başkan cevap verebilir. Bence eğer bir daha yapılacaksa böyle yapılmasının faydası olur diye ben düşünüyorum.

Şimdi, değerlendirmelerime geçmeden önce TÜİK’le ilgili... Tabii, TÜİK, hakikaten çok önemli bir kurum. TÜİK’in özerk statüsü kazanması esnasında ben Devlet Planlama Teşkilatında Genel Müdürdüm, çok ciddi destek verdik o yasada ve o statünün hakikaten hakkıyla yürütülmesi lazım. Belki bunu gölgeleyecek işte -ben bunu Meclis Genel Kurulunda da birkaç defa ifade ettim- bu vekâlet meselesi vardır. TÜİK, vekâletlerle yönetilen bir kurum

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 35

hâline geldi. Tabii, burada Başkanın yapacağı bir şey yok, o da bundan muhtemelen muzdariptir. Ama bu vekâlet meselesinin bir an evvel hallolup TÜİK'te artık çalışacaksa o insanlar asaleten atanıp çalışmaları lazım.

Özlük haklarıyla ilgili TÜİK'te ciddi sıkıntılar var. Anketör meselesi artık bir faciaya dönüştü yani yakinen biliyorum, anketörler çok zor şartlarda çalışıyorlar, çok düşük ücretlerle çalışılıyor ve bir personel ihtiyacı olduğunu da düşünüyorum. 666 her şeyi berbat ettiği gibi TÜİK'teki çalışma barışına da ciddi zarar verdi. Aynı odada çalışan istatistikçilerin arasında bin lira kadar ücret farkı, maaş farkı olduğunu da biliyoruz. Bunlar da düzeltilmesi gereken hususlar.

Şimdi, tabii, ben hep İstatistik Konseyine de uzun süre katılmış birisi olarak -başından itibaren devlette çalışırken bütün toplantılarına katılımdım- bir problem de önceliklendirme problemidir Sayın Başkanım. Tabii, TÜİK'in bir insan kapasitesi var, bir sınırı var her şeyin bir sınırı olduğu gibi fakat TÜİK'e parça gelen işler veya burada belki TÜİK'in de kısmen teknik kadrosunu da suçlayabiliriz, onların belki daha fazla direnmesi lazım, direnmemesi lazım, onu bilemem ama yani ciddi bir önceliklendirme sorunu var, önceliklendirme düzgün yapılamıyor. O yüzden en temel istatistikler millî gelir istatistiği yani şu anda biz gördük ki eğer bugünkü doğruysa geçmiş millî gelir istatistiğimiz çok berbatmış ve mesela, işte, burada Plan ve Bütçe Komisyonunda –siz değil, önceki başkanlar döneminde- defalarca sayın bakanlara soruldu, bu taahhüt edilen süreden iki üç yıl geçerek bir istatistik açıklandı yani EUROSTAT'la da artık millî gelir istatistiklerimizin kabul edilememe riskiyle de karşı karşıya kaldığımızı biliyorum. Dolayısıyla bu istatistiklerin revizyonları veya işlerimizi hakikaten daha iyi önceliklendirerek yapmamız lazım. Bu millî gelir istatistiklerine de çok daha fazla önem verilmesi gerekir diye düşünüyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 36

Şimdi, şöyle bir şey önce bir söyleyeyim yani genel meseleleri söyleyeceğim, ondan sonra daha çok revizyon üzerinde konuşacağım. Az önce Sayın Başkanın konuşmasından şunu anladım ben: Yani maliyeden vergi kaçırıyor ama TÜİK'e de güvenmiyor vatandaş yani ankete gittiğimizde. Niye? Çünkü maliyeye verdiğiinden daha fazlasını verse yarın bir vergi sorunuyla karşılayacak, hatta daha düşüğünü de veriyor. O zaman şöyle ciddi bir problemle karşı karşıyayız: Biz biliyoruz ki idari kayıtlar bizim istatistiklerimizde çok düşük. Biz temel olarak anketi kullanıyoruz yani Hollanda'da mıydı nereden, işte yüzde 90'ı filan idari kayıtlardan bilgi gelirken bizde herhâlde yüzde 20-30 mesabesinde bir şey var. Temel kaynağımız anketse ve ankette biz anket yaptığımız kişilere -bunlar firma olur, birey olur- mahremiyet açısından gerekli güveni veremiyorsak bizim istatistiklerimizle ilgili ciddi problem var demektir. Umarım ben bunu yanlış anlamışımdır. Yani buradaki istatistikteki kaliteyi biraz düzeltelim derken kalan bütün istatistiklerinizi güvenirlik açısından riske atıyorsunuz demektir. Umarım bunu ben yanlış anlamışımdır.

Şimdi, tabii, bu güncellenme meselesinde bunun bir defa sunumunda Sayın Başkan bir problem oldu. Sayın bakanlar bunu "SNA-2008 ve ESA-2010'a geçiş" diye takdim ettiler. Ben buna ilişkin değerlendirmelerimi daha önceden de yaptım. Hâlbuki sizin şu sunumunuzda -burada dağıtmadınız ama daha önce vermiş olduğunuz bir sunumda- 2012 yılı içindi herhâlde 10,79'luk revizyonun 0,7'si uluslararası hesaplara uyumla alakalı yani kabaca 11 dersek 11'in 1'i uluslararası hesaplara uyumla alakala, diğer 11'in 10'luk kısmı -o yıl için söylüyorum- başka işte metodolojidir, işte kaynak farklılıktır, idari kayıttır, şu kayıttır, bu kayıttır. Dolayısıyla bunun böyle sunulması yanlış oldu. Bu şimdi dikkatimi çekiyor. Buna bir miktar da siz yol açmış olabilirsiniz. Şu sunumun kapağında çünkü "Türkiye Ulusal Hesaplar Sisteminde Revizyon"

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 37

deniliyor ve altında “SNA-2008 ve ESA-2010’un Uygulanması” başlığa bu şekilde koymakla belki biraz da bu... Ama bunu sayın bakanlar siyaseten kullandılar fakat buna biraz da teknik açıdan TÜİK yol açmış olabilir diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, bu revizyon gerekli, onda bence şüphe yok, revizyonun hatta gecikmesi kötü. Aynı şeyleri tekrarlamayacağım. Bu, millî gelir revizyonunda olması gereken, beklenen bir şeydi, gecikerek de olsa oldu. Şimdi, bir defa takdir edecek yönleri var işin. Birincisi nedir? Bir kısım hiç olmayan, TÜİK’in bugüne kadar vermediği bir kısım detaylar veriliyor. İşte, ne bileyim ben, tasarrufun detayı var mesela. Gelir yönetimiyle millî gelir 2006’da kesilmişti, ona tekrar başladınız. Tabii, bütün TÜİK’e ilişkin eleştirimizi de size yapacak hâlimiz yok yani orada geçmişte her nasılsa kesildi edildi, güvenildi güvenilmedi ama bunlara tekrar başlayamaz çünkü Türkiye’nin bir sıkıntısıydı. Gelir yöntemiyle millî geliri olmayan bir kurum, bir ülke olabilir mi? Olamaz. Buna başlanması işin takdir edilecek yanı. İşte, az kullanılan tabloların güncellenmesi, ta bilmem kaç yılının input-output tabloları, az kullanılan tablolarıyla duruyorduk ve ondan beri Türkiye, Türkiye değil de dünyada üretim metodolojilerinin değiştiği bir ortamda, her şeyin değiştiği bir ortamda, sektörel ilişkilerin değiştiği bir ortamda onlarla hesap edilmesi yanlıştı. Bunlar işin üstünlükleri, işin güzel yanları.

Şimdi, bu revizyonla ne yapıldı? İlk yılında millî gelir rakamı artırıldı, en temelde en nihai şey o. Şu yapıldı, bu yapıldı, millî gelirimiz büyüdü bizim. İlk yılda millî gelirdeki artış yüzde 2,4, son yılda açıklanan, yeni seriye göre açıklanan son yılda yüzde 19,7. Bir defa, bana göre, en büyük problem, bu revizyondaki en büyük problem bu ve bunun etrafında dönen diğer problemler. Hatta burada şey de var, onun da nedeni az önce açıklandı o makro, mikro meselesinden dolayı. Yani 1999-2009, on yıllık dönemde millî gelirdeki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 38

artışlar yüzde 5'in altında, ondan sonra yüzde 5'in üzerinde, hatta yüzde 20'ye varan bir artışa geçiyor. Yani buradaki metodolojide, geriye çekme metodolojisinde çok açık bir şekilde bir tutarsızlık var, hata var, yanlışlık var çaresizlikten, şundan bundan, artık nasılsa ama burada bir tutarsızlığın olduğunu bir defa ifade etmemiz gerekiyor.

Şimdi, tabii, burada işin bir de garip yanı şu: Bu da az önceki söylediğimin belki aslında diğer bir şekilde söylenişi ama onu da o şekilde ifade etmekte fayda var. Hani sadece millî geliri düzey olarak filan değiştirmiyoruz yani burada radikal bir şekilde yıllar arasında veya o 1998-2016/2015 dönemindeki o dönemde büyüme oranlarında da radikal bir değişiklik var yani belli yıllarda büyüme oranları çok küçük değişiklikler yapıyor ama ondan sonraki yıllarda sizin verdiğiniz tablo onu gösteriyor ama onu biraz kırarak bakarsak o daha radikal oluyor. Onu arkadaşlara şöyle söyleyeyim: Örneğin 1999-2010 döneminde büyümedeki değişiklik ortalamada sadece 0,1. Bakın, bu makul bir şeydir bir revizyonda yani 0,1 büyüme değişir ama ondan sonraki dönemde 2011-2015 döneminde büyümedeki değişiklik 2,7 yani büyüme 4,4'ten 7,1'e çıkıyor. Evet, yani benim en temel eleştirim bu işe. Bu işte artık biz burada veriyi, daha doğrusu seriyi sadece açıklamadığımız, geriye yürütmediğimiz 98'den öncesiyle kırmadık, kendi içerisinde de kırık bir seridir bu Sayın Başkanım. Bunu da arz edeyim, ben size de ifade ettim zaten.

Şimdi, dolayısıyla burada hemen bir soru olarak şunu söyleyeyim: Niye 98'e kadar çektik? Yani orijinal bir şey yapılıyor, diyelim ki mikro veri kullanılarak, idari kayıtların daha fazla kullanıldığı bir şey yapılıyor ve 2009'a kadar geliyoruz. Siz bütün serileri belli bir yılda kesiyorsunuz, geriye doğru götürmüyorsunuz. Bu metodoloji farklılığındaki bu temel, yani veri kaynağındaki daha doğrusu temel farklılıktan dolayı bunu belki de 2009'da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 39

kesmek lazımdı. Nasıl daha önce hep kesiyorsunuz istihdam serisinde bütün serileri onu da bunu söyleyebilirim, yani TÜİK'in sayfasına siyasetçiyken bile günde 100 defa giren bir insanım ben, yani geçmişte de sabah akşam TÜİK konuşuruz. Yani 2009'da belki bu işi kesmiş olsaydık yani niye bunu daha önceki... Bakın, on yıl önce açıkladığınız verinin, serinin de ilk yılı 98; niye bunu şimdi on yıl sonra... Arada kaç yıl vardı en son revizyonlarda? Öbürü kaçtı?

- 93 yılında oldu, 1993'de 87 baz yayınlandı.

ERHAN USTA (Samsun) – Ondan sonraki revizyon?

- 2008'de 98 baz yayınlandı.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte, 2008'de 98 bazlıydı ve 2008'deki yeni serinin gittiği yer 98'di, 98 öncesine götürmediniz. 2015'te, yedi yıl sonra yapıyorsunuz, yine 98'e götürüyorsunuz. Bunun mantıklı bir izahının olması lazım. Bu izahı bana lütfen yaparsanız...

Dolayısıyla ki oralarda böyle metodoloji, bu tür şekilde farklılıklar yoktu yani orada yani oradaki farklılıkları da konuşabiliriz, onların da detaylarını kısmen hatırlıyorum. Yani olmadığı hâlde mesela, onu da 98'e değil 90'a götürmeliydiniz; biz hep de bunu planlama olarak da geçmişte istedik. Çünkü şöyle bir sorun var: Şimdi, işin erbabı olmayınca ne yapacaksınız, yani Türkiye'nin hayatını 98'den başlatacak hâlimiz yok. Buradan sakın şu anlaşılmasın, yani 2009'dan geriye götürmeyin, 2009'dan öncesiyle kırık olsun anlamında söylemiyorum. Bu seriyi götürme, ama bu seriye uyumlu bir başka şeyi taa 1923'e kadar açıkla. Çünkü uzun dönem analiz yapacaksanız seriye ihtiyacınız var. Ben Türkiye'de üzülerek görüyorum hiçbir şekilde birbirine eklenmeyecek serileri birbirlerine ekleyerek analiz yapan akademisyenler var bu ülkede, hiçbir şekilde.

– Elma ile armudu...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 40

ERHAN USTA (Samsun) – Aynen elmayla armut. Adı işsizlik, istihdam ama nüfus mesela, ya nüfusun düşüyor, 2 milyon, 3 milyon düşüyor ama aynı nüfusla kullanıyor. İstihdam serilerinde hep aynı şeyler. Ha, biz bu şeyi gidermek için burada kurgusal anlamda falan söylüyorum yanlış anlaşılmasın ama planlama biraz mümkün olduğu kadar şey yapar hep yani serileri geriye doğru, onunla uyumlu götürmeye çalışır ki kullanıcılara faydalı olsun diye. Burada da TÜİK'ten de çok fazla geçmişte yardım göremezdik, bunu da bir eleştiri olarak şimdi söyleyeyim. Yani orada biraz yardım etmek lazım. Sizin açıklamanızı anlarım ben yani çünkü resmî istatistik açıklıyorsun ama bunu yapacak bir tane kurum var, bu bir üniversite de olabilir. Bir üniversiteyle anlaşılır, dersin ki kardeşim, bundan sonra benim serilerimi geriye doğru siz götürün çünkü kırılma...

Sayın Başkanım, bakın, açıklamanın vereceği yani sizin geriye götürmenizin vereceği sıkıntıdan çok daha fazlasını veriyor serinin hiçbir şekilde geriye götürülmesine ilişkin bir metodolojinin ortaya konulmaması, bir şey yapılmaması ve bilim adamları dahi bunu kullanıyor; o yüzden de Türkiye'de çalışma falan da yapılmıyor zaten.

O yüzden burada bu rezervi de söyleyerek diyorum, yani bunu 2009'da kesmek belki en doğrusuydu. O zaman biraz daha bu iş anlaşılabilirdi çünkü zaten 2009'a kadar verdiğiniz detayların önemli bir kısmı yani seri, hakikaten çok farklı. 2009 öncesiyse ve sonrası yeni açıkladığınız serinin arasında ciddi fark var verdiğiniz rakamlar açısından. Tasarruf mesela öncesinde yok, bilmem işte, falan şu bu her neyse detaydaki bir kısım şeyler gelir yönelimiyle ilgili falan geçmişte yok.

Şimdi, tabii, büyümenin niye değiştiğini bir açıklamanız lazım. Yani 0,1, 2010'a kadar 0,1 revizyon varken büyümede ortalama, dönem ortalamasında sonraki dönem için 2,7 ve bunun 4 olduğu yıllar da var. Yani şuradan bakacak

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 41

olursak, 4,3. Bakın, yani şimdi onu daha sonra söyleyeyim. 2013 yılında 4,2 olan büyüme Sayın Başkan, 8,5'a çıkartılıyor. Türkiye'deki iktisatçıların hepsiyle konuşun bir tane kendinize taraftar bulabilerseniz ben bu işi bırakacağım. Yani "O yılda 8,5 büyüme vardır." diyecek şu ülkede bir kişi bulamazsınız. Kendi hiçbir istatistiğiniz de bunu doğrulamıyor zaten 8,5 büyümeyi, sadece millî gelir istatistiğimiz söylüyor. Böyle de bir durum var. Yani bunlara bakmak lazım. Bunlar çok radikal, işin sonrasına da bakılmadan yapılmış hususlar.

Şimdi, 2009 yılı kriz yılı, baz yılı, kriz yılı olması eleştirisini siz kabul etmiyorsunuz ama her ne kadar sürekli bir önceki yıllar yani tekrar zincirleme yapılmış olsa dahi yine bazın 2009 olmasının ben bir etkisi olacağını değerlendiriyorum ama burada yanılıyor olabilirim çünkü hakikaten sizlerin de ben konudaki bilginize de güvenmek istiyorum. Yani o konuda da bir süre de çalıştık zamanında.

Dolayısıyla bu seri de bir defa, kendi içerisinde kırılma olan bir seri. Yani bunun, bu tespitin ben çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, gelir vergisi... Tabii, TÜİK'e kan kusturdu onu biliyorum, vermedi verilerini, SGK'dan veri alamadı; yıllarca bunun mücadelesi yapıldı. Bakın, İstatistik Konseyi toplantılarında ben de defalarca söylemişimdir falan. Şimdi, bir şey alındı geriye doğru fakat yani şunu söyleyeyim: Yani sizin aldığınız detay açısından bir şey var, devletin hesapları açısından aslında yani bu son on yılda bir değişiklik yok. Bunlar, mesela büyük ölçüde aslında genel devlet hesaplarını açıklayan, planlamanın hesaplarında bu yeni aldığınız rakamlar vardı ancak burada benim anlayamadığım, yine ki mesela, genel devlet harcamalarında yine yaklaşık hangi yıl için almışım, 2015 için almışım; 27 milyar lira bir farklılık var, eski parayla katrilyon lira. Mesela, genel devlet harcamaları, tek bir rakam üzerinden gidip söylüyorum, detaylarında da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 42

farklılıklar var. Yani hâlâ rakamlarda bir farklılık var, onun da nedenlerini arkadaşlar bir izah ederse aslında ben sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Devam ediyorum, çok az kaldı.

Şimdi, yeni yöntemde “Hacim endeksi” diye endeks veriyorsunuz fakat sabit fiyatlarla değerler verilmiyor. Rakamları vermiyoruz, değişimler veriliyor, bir endeks veriliyor. Bu tabii, aslında yani kullanıcıların işini bir hayli zorlaştırdı. Buna nasıl bir çözüm bulunabilir? Buna bir çözüm bulmayı düşünüyor musunuz? Bu üzerinde durulması gereken bir konu. Endeks vermek değil de yani sabit fiyatlarla eskide olduğu gibi, onu bir sabite getirip bir rakam, rakamsal olması...

- Şu anda verilmiyor, ilk yayında veremedik.

ERHAN USTA (Samsun) – İlk yayınlandı, verilmedi.

– İlk yayında veremedik.

ERHAN USTA (Samsun) – Ne zaman başladı?

– İkinci yayından itibaren veriyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – O şu anda en son, çünkü açıkladığınız şeyde de yok, o seride yok.

– Bu sunuşta da var, haber bülteninde de var.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır, haber bültenine ekli kitaplarda var mı?

– İstatistik tablolarında var.

ERHAN USTA (Samsun) – İyi de gözünüzü seveyim, yani tamam Planlamadayken belki görüyorduk da şimdi... Yani, bakın, ben işin erbabı olarak benim haberim yok ve ilkinde vermediğiniz doğru çünkü bunu ben Genel Kurulda falan bu şekilde eleştirdim.

- İlk yayında yoktu, tespit doğru sayın vekilim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 43

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi bu, tabii mesela, büyümeye katkıları hesap edemiyoruz o olmayınca. Büyüme katkıları veriyor musunuz?

– Şu anda vermiyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) –Mesela, büyümeye katkıları da vermekte fayda var.

– Yani, o hesabı...

ERHAN USTA (Samsun) – Anlamadım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım, kaç a kadar devam edecek? Nasıl olacak? Böyle mi sürecektir? İstediğimiz gibi mi konuşacağız?

ERHAN USTA (Samsun) – Değerlendirme yapmıyor muyuz Sayın Bekaroğlu? Değerlendirmelerimizi yapıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başka bir şey söylüyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ne kadar sürecektir?

BAŞKAN – Arkadaşlar, genelde bu sunumlarda bir süre kısıtlaması koymuyoruz; istiyorsanız koyalım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, isterseniz benim süremi de ilave edin.

BAŞKAN – Evet, sizi söyledim zaten.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, süreyle ilgili bir sıkıntı varsa keselim yani biz burada bu değerlendirmelerin Sayın Bekaroğlu'na faydası yoksa onu da keserim. Yani sadece TÜİK meselesi değil birbirimizden de faydalanalım istiyorum. Yani bu işin raporu sunulurken böyle bir şey söylemesini ben nezaketle bağdaştıramıyorum.

BAŞKAN – Erhan Bey, siz devam edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Aynı şeyi...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 44

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, mesela şimdi şeyi de söylüyorum, diyorum ki arkadaşlara öneri de getiriyoruz. Yani bir şeye faydalı olmaya çalışıyoruz yani dövmek falan değil bizim amacımız, hiç kimseye bir şey yapmak falan değil yoksa bunları nihayetinde her yerde söyleyebiliriz, çıkarız şurada basın toplantısı yaparsın söylersin.

Şimdi, tamam o sabit fiyatlarla şeyin verilmesi güzel olmuş ama onu görünür bir yere koyun. Mesela, ben şimdi “print”leri aldım kendim, haber bültenin altındaki ekteki 11 tane tabloyu; onların içerisinde yok arkadaşlar. Öbür taraftakini bulmak onlara çok zor. Koyun, çünkü mesela büyümeye katkıyı hesap edeceğim, büyüme nereden gelmiş diye hesap edeceğim, hesap edemiyorum. Belki büyümeye katkıyı da vermiyorsunuz değil mi şimdi? Büyümeye katkıları da hesap edin verin, bu zor bir şey değil. Bir tane tablo yapın, yani millî gelir büyümesine katkı şeyini..

– Onu imkânlı kılacak bir önceki yıl ortalama fiyatı...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, onları biliyorum ben hesap ediyorum da yani herkesin bunu büyümeye katkıyı hesap edecek durumu olmayabilir. Yani verilmesi hem tek bir rakam... Mesela, ben şeyi hatırlıyorum, mevsim etkilerinden arındırma işlemini yapmıyordu TÜİK. Bunları hep biz yapıyorduk çok yıllar öncesine gidiyorum, mesela o zaman önerdik: ya, bunları da yapın, verin çünkü bunun X11’e göre yapınca bilmem neyi var, şunu var, herkes farklı bir mevsimsel. Artık siz mevsimselinizi kullanıyoruz, kamuoyunda da bir veri birliği oluyor, anlatabiliyor muyum?

Şimdi, Sayın Başkan, şundan kaçınmanız lazım: Yani bu özerklikle, bakın, TÜİK’in özerkliğine her zaman çok ciddi vurgu yapan bir kişiyim ben şahsen ama yani sonuçları açıklamadan önce ilgili kurumlarla, mesela iktisadi bir şeyi açıklıyorsanız –güvenliğini tabii sağlamak kaydıyla- bir değerlendirmesini yapmak lazım. Yani, illaki somut rakamı verme anlamında

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 45

filan değil, tamam mı? Mesela, işte, millî geliri açıklıyorsunuz, kimdir? Merkez Bankası, çok iyi çalışmalar var, işte, Planlama var, Hazine var. Yani, bu kurumlar da bunun güvenliğini sağlıyor çünkü bu kurumlar da dünya kadar mahrem bilgiye sahip kurumlar yani bunlar çıkıyor filan değil. Bunun bir değerlendirilmesinin ben faydalı olduğunu düşünüyorum çünkü sizin iyi istatistikçileriniz olabilir ama iyi iktisatçılar olmayabilir veya her şeyin iyisi, işte, sosyoloğun iyisi, bilmem ne filan anlamında, anlatabiliyor muyum? Yani, istatistik açıdan olaya bakıyor ama iktisadi hayatla bağdaşmıyor. Yani, burada şimdi konuşacak arkadaşım da kalmadı ama hakikaten iktisadi hayatla bağdaşmayan çok büyük rakamlar var burada ve kullanamıyoruz. Yani, şu anda benim artık içimden gelmiyor bu rakamları kullanmak, millî gelir serisi anlamında diyorum. İşte, az önce ifade ettim, ben 2013 yılındaki yüzde 8,5'lik büyümeyi hiçbir şekilde ifade... İşsizlik de artıyor o yıl yani.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hükûmet de kullanmıyor yani.

ERHAN USTA (Samsun) – Kullanmıyor, şu anda hiç kimse kullanmıyor. Dolayısıyla, farklılıkların kaynaklandığı, oraya artık tekrar gelmeyeceğim yani şu sunumdaki yaklaşık 11'lik farkın sadece 0,7'si, 10,79' uluslararası hesaplara geçiş, diğerleri uluslararası hesaplara değil. Burada kamuoyunun yanıltılması gibi bir durum da oldu. Bunu da daha çok siyasiler yaptı, onu da ifade etmem lazım.

Şimdi, kendileriyle uyumsuzluk meselesinde çok fazla şey yapmayacağım ama isterseniz detaylarını da söyleyebilirim. İstihdam datalarıyla ve sanayi üretim datasıyla ciddi uyumsuzluklar var bu yeni açıklanan seride. Tabii, burada ne yapıldı diye baktığınızda, her tarafta küçük değişiklikler var ama özü itibarıyla yapılan değişiklik, bu metodolojik farklılıklardan dolayı özel sektör inşaat yatırımlardaki fevkalade artış. Siz tam vermiyorsunuz onu ama şöyle tahminen bakınca yaklaşık 296 milyar

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 46

veriyorsunuz ama onun kamu sabit gibi kabul edersek, kalan bütün artışın hemen hemen şeyden geldiğini, şimdi rakamı bulamadım tam burada ama...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yeri gelmişken orada bir şey sorabilir miyim? Ben bu özel sektör, kamu sektörü yatırımlarını da şey yapamadım.

-Şu anda ayırım vermiyoruz Sayın Vekilim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Vermiyorsunuz değil mi? Değerlendirme yapmak mümkün olmuyor orada.

-Kamu sektörünün tanımını oturttuğumuz takdirde ilgili paydaşlarla, inşallah değerlendireceğiz onu.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani, ama orada kamu hesaplarında, idari kayıtlı şeylerde çok değişiklik olmadığını ifade ettikleri için onu sabit kabul edersek hemen hemen zannediyorum gelen şeyin...

BAŞKAN – Sayın Usta, Sayın Emine Hanım'ın deyimiyle makul bir süre içerisinde sürenizi kullanırsanız...

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam, hemen bitiriyorum.

Şimdi, dolayısıyla, burada inşaattan kaynaklanan bir şey. Yani, tamam, inşaat hakikaten çok fazla var ama bu kadar var mı, yok mu, tabii, benim ona diyecek bir şeyim yok. Yani, inşaata yatırım yapılması, zaten o sizin sorunuz değil. Yalnız, şimdi burada öyle sorunlarla karşılaştık ki tabii, bütün politikalarımız değişti. Tabii, TÜİK bunu dikkate alsın anlamında filan demiyorum. İşte, burada benim muhatabım, aslında bu ortamda Hükûmetten birisinin olması lazım. Nedir mesela? Şöyle bir grafik, Merkez Bankası faiz dışı harcamalar. Arkadaşlar, eski seride faiz dışı harcamaların millî gelire oranı artıyor. Dolayısıyla, biz ne diyoruz siyasetçiler olarak? “Ya, faiz dışı harcamalar... Devlet büyüyor, şöyle yapılsın, böyle yapılsın.” filan diye bir sürü politika geliştiriyorsun. Hükûmetin politikaları da hep böyleydi. İşte, bakın, açın planları programları, “Aşağı çekeceğiz, makul seviyede tutacağız.”

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 47

diye şeyler vardı. Şimdi yeni seriden sonra, meğer bizim faiz dışı harcamamızın millî gelire oranı düşüyormuş. Yani, vergi gelirlerinde... Şimdi, vergi gelirlerinin millî gelire oranı artıyor diye biliyorduk biz, meğer düşüyormuş. Şimdi, bütün politikalar, her şey altüst oldu. Tasarruflarımızı biz yüzde 13-14 zannediyorduk, meğer 10 puan üzerindeymiş. Biz “Yatırımları az olan bir ülkeyiz.” Diyorduk. Tamam, yine Uzakdoğu Asya, bilmem ne filan, onların hepsinin puanı arttı. Yani, yeni bir iktisat politikası, hikâyesi yazılması lazım bu ülkede ama buna ya Hükûmetin eli değmiyor yazmıyor ya Hükûmetin de bizim gibi bu verilerle ilgili bir endişesi var, inanmıyor, yazmıyor ama şimdi böyle pusulasını yitirmiş bir gemi gibi bizim gemi, Türkiye Cumhuriyeti böyle okyanusta oradan oraya sürüklenerek gidiyor gününbirlik şeylerle. Tabii, bu eleştirinin muhatabı siz değilsiniz. Siz o kaygılarla değil, en iyi siz istatistiği yönetmek durumundasınız. En iyi istatistik yönetildiğini ifade etmiyorum yalnız, eleştirilerimi yaptım.

Yani, belki şunu düşünmek lazım, son öneri olarak onu söyleyeceğim: 2009 öncesini çekip 2009 sonrası bir seri açıklanması, ondan sonra diğer o kırılma problemini çözecek başka metodolojik şeyler yapılabilir ama resmî olarak açıklamanın burada... Çok hayati çünkü farklılık geçmiş şeylerden çok farklı. Yani, şunları filan yapmadım: Şimdi, mesela, en son revizyonda yüzde 30 civarında, 35’lerde bir şey oldu ama en yüksek revizyon yılı ile en düşük revizyon yılının arasında 3-5 puan fark vardı.

-Doğrudur.

ERHAN USTA (Samsun) – Şu anda 2,4; 19,4 yani 6-7 kat belki fark var. Öbüründe 3-5 puanken fark, şimdi katlar mesabesinde bir farklılık var. Dolayısıyla, bu seride bir problem olduğu anlamına geliyor.

Çok kısa da şurada bir sorum vardı. Özel tüketimin nasıl hesaplandığına dair, bir daha bu şeyde bir değişiklik var mı? Çünkü şimdi millî

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 48

gelir değişti, kabaca özel tüketim hiç değişmedi. 2010'a kadar düşürdünüz, ondan sonra biraz artırdınız ama burada şimdi çok yüksek bir değişiklik olmasına rağmen, özel tüketimin bu kadar azıcık değişmesini nasıl açıklıyorsunuz, bir onu söyleyeyim.

Bir de “Yeni veriler var.” dediniz, onu da ben göremedim. “Kullanılabilir gelir” diyorsunuz, biz ona “harcanabilir gelir” derdik. Benim de sorularımda tam o vardı yani kamu, özel harcanabilir gelir, hatta özeli de kendi içerisinde hanehalkı, firma harcanabilir gelir rakamlarını...

-2015'e kadar kurumsal sektör hesaplarının içinde var bu.

ERHAN USTA (Samsun) – Özel harcanabilir gelirin toplamının ne olduğunu biz görüyor muyuz?

-Görür herhâlde, arkadaşımız verirse.

ERHAN USTA (Samsun) – Onlarla ilgili o zaman bir şey, şimdi değil de, daha sonra hazırlattırabilirse onları da alalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

-Çok affedersiniz, çok kısa bir şey arz edebilir miyim acaba?

BAŞKAN – Buyurunuz, peki.

-Demin konuşmada geçti de ben herhâlde kaçırdım, tam anlayamadım çünkü ben de aynı şeyi soracaktım, ona cevap verdiniz. Biraz ona açıklık kazandırır mısınız, bu yatırım harcamalarında daha önceden kamu ve özel sektör kırımı vardı, şu anda bu yeni metodoloji de onu göremiyoruz. Onu izah ettiniz ama ben tam anlayamadım, ona bir açıklık kazandırırırsanız...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ben öncelikle bir şunu Komisyonumuzla paylaşmak istiyorum: Değerli arkadaşlar, Merkez Bankası, Hazine Müsteşarlığı ve Sayıştayın Komisyonumuza yıllık bilgilendirme yapmaları kanunda zorunluluk. TÜİK bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 49

kapsamda değil ancak Komisyon üyelerimizin görüşmeler esnasındaki talepleri doğrultusunda Sayın Başkanı ve kurumu davet ettik, onlar bugün buradalar. Bunu az önce Sayın Erdoğan'ya da söyledim, o da hani "Sayın Bakan da beraberinde gelsin." gibi bir şey olmuş. Zaten kanuni zorunluluğu yok. Zaten dinlediğimizde de ilgili bakanların da gelip kurumla beraber burada sunum yapmaları ya da brifing vermeleri gibi bir şey de söz konusu değil. Bunu da bilgilerinize sunuyorum.

Sayın Başkan, sizden cevapları alalım süratle, ondan sonra size söz vereceğim Sayın Temizel.

-Kamu-özel ayrımı yatırımlarda şu anda söz konusu değil ama genel devlet ve dışı yatırım yıllık hesaplarımızda söz konusu. Kamu kesiminin tanımını somutlaştırdığımız takdirde, onunla ilgili de çalışmalarımız söz konusu olacaktır. Bu hususla ilgili, bıçak sırtı hususlar, kamu-özel iş birliği projelerine karar vermemiz lazım, muhasebesine çünkü alım garantisi söz konusu, kredi garantileri söz konusu, risk dağılımları... Sözleşmenin vaka bazlı olarak tahlil edilmesi lazım. Bir çalışma grubu var, Maliyenin, Kalkınma Bakanlığının, Hazine'nin ve bizim üye olduğumuz. O heyetler somuta irca ederse bu hususu ümit ederim oradan bir netice çıkacaktır.

-Toptan değişecek mi?

-Yatırımlar mı? ...lerden çıkacak şeyin hiç garantisini veremem.

-Devletin genel devlet yatırımı, devlet hesabında var. Yani, kurumsal sektör hesaplarında...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, açıklamalarınız için de, zahmetleriniz için de sağ olun. Biz özellikle Türkiye'yi yöneten veya en azından yöneticileri destekleyen bütün

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 50

kişilerin kullandıkları verilerin sağlıklı kaynaklara dayanıp dayanmadığını ve özellikle de bunlarda büyük değişiklikler olduysa bu değişiklikleri nasıl yorumlayacağımızı, yorumlamalarımızda çok uçuk yerlere gitmemek için yüz yüze konuşalım talebiyle böyle bir talepte bulunmuş idik. Çünkü bu serilerimizde çok önemli değişiklikler oldu. Değişikliklerin yapılmasını normal karşılamamız gerekiyor çünkü Avrupa İstatistik Birliğinin metodolojisini de uygulayacağız ki diğerleriyle kıyaslanabilir bir durumda olalım. Bu iyi. O nedenle, ancak biz o metodolojiyi uyguladığımız zaman birden bire revizyon etkisinde rekor kıran birinci sıraya gelip yerleşiyoruz. Yani bu kadar büyük bir sapma bizim ülkemizde oluyorsa bu ister istemez herkeste bir tereddüt yaratıyor. Bundan sonra Türkiye'yi sınıflandırırken hangi grup içerisine koyacağını bizim gibi başkaları da düşünmeye başlayacak. Bizim grubumuzun evrensel bir kurum olarak, saygınlığı olan bir kurum olarak bu tereddütleri yaratmaması gerekir endişesiyle arkadaşlarımız eleştirileri yöneltiyorlar. Bunların hiçbir tanesi şahsi olarak da algılanmamalı, onu özellikle belirtmek istiyorum. Dolayısıyla, yapılan çalışmaların hepsi, verilen emeklerin hepsi saygıdeğer emekler. Oradaki insanlar bu kadar uğraşmışlar, çalışmışlar, en azından bir noktaya gelmişler. Buralarda eğer belirli katkılarla onları düzeltme olanağı olabilirse bu da bizlerin buna bir katkısı olur.

Biz bu olaylara birazcık daha pratik bakan insanlar grubuyuz. Planlamacılardan farkımız da bu. Somut olarak oradaki bir veriyi yakaladığımız zaman, biz bundan ne çıkartırız diye bakarız. Buna çok dikkat ederiz özellikle de. Burada çok somut olarak bir şeyi gördüm ben, bu revizyonlardan sonra. Millî gelir içerisindeki payları inşaat sektörünün eski seride 4 civarındayken birden bire 1 kat artmış, 8'e yükselmiş. Buna bakarız. Demek ki burada çok somut olarak bir kaynak var deriz, buradan artmış bu millî gelir. Peki, bu artış bizim diğer işlemlerimize yansımış mı, hemen onları

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 51

araştırmaya başlarız. Bunların içerisinde böyle bir olay var mı? Gerçekten de bu sektörden daha önceden nasıl yararlanıyormuşuz veya kamusal harcamalara katkısı neymiş bunun ya da kamu gelirlerine katkısı neymiş diye bakarız. Dolayısıyla, o rakam bizim için önemlidir, çok değerlidir. Bir şeye daha bakarız çok somut olarak. Bazı verilerin değişmez veya bazı formüllerin değişmeyecek bir unsuru vardır mutlaka. Mesela cari açığın hesaplanması sırasında formülümüz çok basittir. Hepiniz bilirsiniz, tasarruf eksi yatırımlardır. Yatırımları verdiyseniz, cari açık da biliniyorsa en sağlıklı rakamımız olduğunu kabul ederiz cari açığın çünkü bire bir gümrüklerden girenler ve çıkanlar bellidir. Bu koşullar altında bunu şimdi 2005 millî gelire uygulayalım. Millî gelirden aşağı yukarı yüzde 28'e çıkmış olan bir yatırım var. bu tamam mı? Yüzde 28,6. Eskiden, eski seviyeye göre bunun yüzde 18,3 olması gerekiyor. Cari açığımız da yüzde 4 civarında. Bu iki veriyi kullandığımız zaman bizim tasarruflarımızın yüzde 24 civarında olduğu ortaya çıkıyor. Ulusal gelire yüzde 24'ü uygulayın. Bu tasarrufların bir yerde olması lazım. Bu tasarruflar nerede, nerede bu tasarruflar? Bankacılık sistemine bakıyoruz, toplam tasarruflarımıza bakıyoruz, bunu kesin olarak göremiyoruz. Tasarruf dediğimiz olgunun finansal sistemin içerisinde bir yerde olması lazım. Bankacılık sisteminde. Bankaların pasiflerini değiştirebilir misiniz? Dokunamazsınız bile. Hele bir dokunun... Aktifinde somut olarak, kayıtlı olarak belirli kaynakları, belirli verileri de değiştiremezsiniz. Bu durumda bizim tasarruf şeylerimiz belli, cari açığımız belli, ulusal geliri hesaplamışsınız. Tasarrufun peşine düşüyoruz. Bu tasarruf nerede? Nerede yani belirli sektörlerde müthiş gelirler yaratılmış ama bu sisteme girmemiş, sistemin içinde yok. Teknik olarak bizlerin peşine düştüğü olay bu olur. Ya, bu tasarruf nereye gitti, nerede? Kayıt dışında mı, yoksa ülke dışına mı kaçırıldı,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 52

ne yapıldı? Dolayısıyla burada bunun önlemi veya buna dönük olarak politikalar geliştirebiliriz.

Bu seneki bütçe sırasında işimiz zor, şimdiye kadar yapılmış olan teşvikler açısından da işimiz çok zor. Teşvik ettiğimiz sektörler meğerse almış başlarını gitmişler bu durumda. Biz farkında değiliz. Ağlamışlar, sızlamışlar, biz oraya ha babam kaynak aktarmışız ama inanılmaz bir büyüme varmış meğerse orada. Ağlamayan veya sesini duyuramayan zavallılar da meğerse durumlarından çok çok daha kötülermiş, birden bire bunu gördük.

Dolayısıyla, kurumunuzun yaptığı çalışmalar saygıdeğer, onları kabul ediyorum ama ortaya bu kadar net bir şekilde, tartışmalar sırasında hemen yanıtlarını veremeyecek bazı sonuçlar doğuruyorsa istatistikleriniz, işte bu konuda bize birazcık daha farklı yardımcı olmak zorundasınız. Burada devletin bütçesi yapılıyor, devletin bütçesi tartışılıyor, teşvikler veriliyor, teşvikler kaldırılıyor, yeni vergiler getiriliyor. İnşaat sektöründe bu olay niye arttı, gerçekten niye arttı, nereden çıktı yani bu olay? Yapılan harcamalar belli üç aşağı beş yukarı. Eğer bu harcamaların içerisine “Ya, aslında bu harcamalardan ibaret değil bunların geliri. Yıllardan beri, ta Bizans’tan beri oluşan rantlar da bunun içerisine dâhil. İşte buradan geliyor.” diyerek bir yorum yapıp bunları eklediysek orada çok önemli başka bir olay var demektir, başka bir kaynak var demektir. İstatistik olarak yaptığınız çalışmaların hepsinin saygıdeğer olduğunu kabul ediyoruz. Ancak bu şekilde sapmalar var ise bizim bu sapmaları kullanarak bu verilerden hareketle bu ülkeye bulunduğumuz yer itibarıyla hizmet etme olanağımız müthiş şekilde kısıtlanmış durumda. Bu konuda bu olayın önünü açmak zorundasınız. Gerçekten ülkede bu kadar tasarruf mu var, gerçekten ülkede bu kadar yatırım mı var? İnşaat sektöründe bu kadar büyük değerler yaratıldı da bunlar nasıl daha önceden hiç görülmedi de birden bire “Aa, burada böyle bir şey varmış.”

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 53

diyebildik. Bu hangi seriydi? Bu hangi bilgiydi? Bunlar bizlerin ciddi anlamda boşluğa düştüğü -herhangi bir suçlama falan olarak algılamayın- bizim kendi kendimize düştüğümüz bir bunalımın sonucu neredeyse. Bu bizi zorluyor, bu veriler bizi kesin olarak zorluyor değerli arkadaşlar.

Yine de açıklamalarınız için ve çabalarınız için sizlere teşekkür ediyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) – Pardon, her konuşmadan sonra cevap veriliyordu. Toplu mu verilecek cevaplar bize? Henüz cevaplarımızı almadık.

BAŞKAN – Herkes konuşsun, ondan sonra süre vereceğim. Çünkü başka türlü içinden çıkamayacağız.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli bürokratlar; öncelikle sunumunuz için teşekkür ediyorum, emekleriniz için teşekkür ediyorum. Yalnız, herkes gibi ben de gerçekten geçen yıl Aralık ayında yaptığınız sunumla müthiş bir şaşkınlığa düştüm. Burada biz Plan ve Bütçe Komisyonunda bütçeyi geçirirken hep eski sete göre sonuçlar, veriler elimizdeydi. O günlerde de krizin içindeydik. Yaklaşık 700 milyar dolarlık bir millî gelirimiz, gayrisafi yurtiçi hasılamız olduğunu düşünüyorduk, tasarruf açığımızın 14-15'lerde olduğunu düşünüyorduk. Bütün bakanlar buraya geldiler, bütçe sunumu oldu ve hep eleştirilerimizi bu yönde yaptık. Siz bunu açıkladınız. Bütçe Genel Kurulda görüşülüyordu o günlerde. Biz dedik ki: Ya, bu bütçe boşa düştü. Bunu Komisyona geri çekin, yeniden değerlendirelim. Ama maalesef Hükûmet oralı olmadı. Gerçi zaman kısıtı da vardı tabii ki ve bütçe o şekilde geçti. Hâlbuki Maliye Bakanına biz diyorduk ki: Ya, tasarruflar düşük. Bu tasarruflarla ilgili tedbir alın. Onların da -bizim tabii ki politik olarak tam desteklemediğimiz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 54

ama- “Bireysel emeklilik sistemine yüklenelim, hatta hatta kıdem tazminatına dahi el sürelim, onu da alalım, devlete tasarruf olarak alalım.” diye bir planları vardı. Neyse ki bugünlerde kıdem tazminatını geri çekiyorlar. Sebebi ne? Sizin bu açıklamalarınız belki de. Hani, çünkü tasarruf ihtiyacımız yokmuş bu çerçevede. Kıdem tazminatı politikasından bile vazgeçirdiniz Hükûmeti. İyi oldu o anlamda, belki de hayırlı bir şey oldu ama daha pek çok anlamda hayırsız sonuçları var.

Size bir örnekle bu hayırsız sonucu anlatmaya çalışacağım. Geçenlerde amcamı kaybettim. 64 yaşında akciğer kanseri oldu. Ciğerinin yarısını aldılar. Günde iki paket sigara içerdi, ameliyattan hemen sonra sigarayı bıraktı, yaklaşık on yıl sigara da içmedi ve doktoru da hep onu korkuturdu “Aman içme, yapma, kendine dikkat etmen lazım.” filan. Bu, bir gün doktorunu değiştirdi, başka bir tavsiyeyle başka bir doktora gitti. Doktor ciğer röntgenini çekti, tahlillerine baktı “Ya, senin ciğerin tertemiz, verilerin şahane, kalbin muhteşem, her şeyin dört dörtlük.” dedi, bütün verilerin pozitif gösterdi. O da dedi ki: Ben şahaneymişim, niye sigara içmiyorum ki? Sigaraya yeniden başladı yani bünyede de pek çok yan etkisi oldu hani biliyorsunuz bugün Hükûmetin yaptığı mali politikalar gibi yükle parayı, yükle şunu, yan etkiler tabii başladı. Sağlık tam da böyle bir şey, ekonomi sağlığı da buralardan bir yerlerden geçiyor. İki ay önce bir anda tekrar akciğer kanseri tekrarladı ve geçenlerde kaybettik kendisini. Yani bir doktor ona dedi ki: “Çok iyi durumdasın sen, kötü durumda değilsin.” ve tekrar sigaraya başladı. Şimdi, ekonomi de böyle bir şey eğer ki doktor hani bu verileri okuyan doktor dese ki hani sizin gayrisafi yurt dışı hasılanız 680 milyar dolar değil, 20 milyar dolar bir anda, tasarruf yapma oranın da 15 değil, 24 dersen... Maliye, bakın, on beş yıldır yaklaşık hep mali disipline inanılmaz önem veriyordu, Maliye Bakanlığı. Bir anda siz bunu dediniz ne oldu biliyor musunuz? Maliye

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 55

Bakanlığı dedi ki: Ya, ben yüzde 2 açık verebilirim, e, benim açığım yüzde 1'miş. Hemen artı bir 30 milyar liralık kaynak var, ne yapalım? Parayı pompalayalım. Efendim, işte KOSGEB kredilerine yükleyelim, Kredi Garanti Fonu'ndan yükleyelim piyasaya. Daha pek çok tedbir işte, ilk üç ayın vergilerini, son üç ayı alalım, pek çok tedbir var biliyorsunuz bu anlamda mali politikalar gevşetildi. E, ilk üç ayda yüzde 5 büyüme oldu, şahane değil mi ama nereden geldiğini anlatırız isterseniz, siz de biliyorsunuz bu büyümenin nereden geldiğini. Peki, bunun yan etkilerini... Dedik ya, doktor sigara başla dedi, siz de başlattınız sigaraya Hükûmeti. Yan etkisi ne? Mevduat faizi 15, kredi faizi 18, enflasyon 11-12 den aşağıya düşmüyor, yan etkileri de bunlar. Yani, verileri... Hükûmet bir anda çok zor duruma düşmüşken ekonomik anlamda siz imdada yetiştiniz. Öyle bir zamanlamayla yetiştiniz ki tam böyle Hükûmetin ihtiyacı olduğu anda imdada yetiştiniz. Hani bizim komplo teorisi düşüncemiz şuradan geliyor: Tam Hükûmetin ihtiyaç duyduğu anda ona maliye politikaları ve diğer politikalar anlamında inanılmaz bir alan açtınız. Gerçekten şüpheli davranmak istemiyorum ama...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet, evet, yeni seriyle yaptılar tabii ki. Bir anda 860 milyar dolar gelire yükselttiniz, 120-140 milyar dolar bir gelir açtınız. Şimdi, bütün bunu yaptığınızda Hükûmete bir alan açtınız ve imdada yetiştiniz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Haklısınız ama kendisi o günlerde... 720 milyar dolar üzerinden her şeyi konuşuyorduk...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, belki hani bütçe gibi çok önemli bir nokta varken bunu bir süre önce daha önce bu bilgi bir şekilde Plan ve Bütçe

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 56

Komisyonunda da, Hükûmette de olsaydı bütün çalışmalar buna göre yapılardı, belki Hükûmeti de bu kadar dar maliye politikasından bir anda bu kadar bol maliye politikasına geçişte de şok etkisi yaptırmazdınız, biz de eleştirilerimizi böyle yapardık “Aman bir anda malı buldunuz, bunu böyle bol kepçeden dağıtmayın, bunun yan etkileri olur.” diye biz de eleştirilerimizi yapabilirdik ama yapamadık, Hükûmet de her şeyin önünü açtı çünkü referandum vardı, “evet” çıkması lazımdı, politikalara yol verelim dediler, seçim politikalarını yürüttüler ve yan etkilerini de bugün görüyoruz.

Şimdi, bu anlamda güven konusunda ciddi bir sıkıntı var hani siz “güven” dediniz, gerçekten güven konusunda ciddi bir sıkıntı var. Kurumunuzla ilgili hani bu imdada yetişme konusunda elinizi bol davrandırarak noktada güvende ciddi bir sıkıntı var. Çünkü şunu görüyorum: Bakın, ben üstatlarım gibi kamu kurumlarından gelmiyorum. Burada bir Maliye Bakanımız var, sonuç olarak devlet kurumlarından, Planlama Teşkilatından gelen diğer üstatlarımız konuştu az önce, ben alaylıyım yani piyasadan gelen bir insanım. Birkaç yıldır yani 2013 sonrası, 2014, 2015 ve 2016 sıkıntılı yıllar ve hep büyümenin düşük olduğu yıllar ve bunun da biz teyidini piyasadan hep alıyorduk. Sanayiciye gidiyorsun ağlıyor, kötü gidiyor diyor, kapasite kullanım oranları düşük, esnafa gidiyorsun, piyasada her yerde dükkânlar kapanıyor, esnaf doğru düzgün iş yapamıyor, çiftçi benzer şekilde. Yani, kamu kesimlerinde ciddi bir bunalım var ve büyümeler de son derece düşük; bir tek inşaat pompalanıyor sürekli zaten. Sanayi büyüme rakamlarında siz hep belli bir düşüklükte bunu açıklıyordunuz ve büyüme rakamlarıyla da uyumluydu bu. Şimdi, bakıyorsunuz, bir anda oranın büyümesi 3 değil de 7 dediğinizde, 4 değil de 8 dediğinizde bu sizin açıkladığınız hiçbir veriyle uyum göstermiyor yani sanayi büyüme rakamlarını, üretim artış rakamlarını açıklamanız ile o istatistiklerle bu açıkladığınız veri hiçbir şekilde uyum sağlamıyor ve o

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 57

verilerin hiç birini de revize etmediniz. Ya, arkadaş, 2014'te sanayi aslında – aylık açıklıyorsunuz- yüzde 2 değil de 7 büyümüş demediniz yani bu anlamda bir revizyon da yok. Şimdiye kadar da baktığımızda, sanayi büyümesiyle, hatta ilk çeyrekte dahi, sanayi verileri ile sizin büyüme veriniz yani yüzde 5 büyüdü diyorsunuz, sanayiye yüzde 8 açıkladınız sanıyorum, diğer istatistikleriniz birbirine uymuyor. Yani, orada bir revizyona gitmediniz mi? Nedir, niye bu uyumsuzluk söz konusu? Hem geçmişe dönük hem bugüne dönük bir uyumsuzluk var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Nerede uyum var diye sorsanız daha iyi olur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya 2009'dan sonra saçmalamaları nasıl açıklıyorsun Başkanım. Yani, öyle bir hesap var ki 2009 öncesinde farklı bir şey, 2009 sonrasında farklı. Bakıyoruz, bakıyoruz anlamıyoruz, detayı verin diyoruz vermiyorlar ne yapalım yani.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şimdi, bu konudaki bu güveni sağlamakla ilgili bir sunum yapsanız aslında, arkadaş öz eleştiri de yapılabilir yani kurum adına, sonuçta siz kurumu temsil ediyorsunuz Başkan, Başkan Yardımcıları ve bürokratlar olarak. Bu güveni sizin sunumunuzdan ben alamadım. Sonra ilk 2 arkadaşımızın sorularına verdiğiniz cevaptan da alamadım. Ya, biz şurada hata yapmışız şu noktada şöyle düzenlemeler yaptık, bunları da teyit eden veriler şunlardır diye bize güven sağlayacak, ya bu, siyasi Hükûmetin baskısıyla yapılmış bir düzenleme algısını net olarak ortaya koyabilecek... Ben tatmin olmadım, onu söyleyeyim. Mesela, 2001 krizi, Arjantin'i düşünün. Hani aynı amcamın örneğindeki gibi verebilirim. Bir bakıyorsunuz kriz sonrasında Arjantin'de uluslararası kuruluşlar geliyorlar bakıyorlar ki verilerle oynanmış. Yunanistan'da aynı şekilde de, Yunanistan'da da verilerle

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 58

oynanmış. Yunanistan bakın iflasa şu anda. Yunanistan'da verilerle oynanmadığını, o manipülasyonu hissetmediği için Yunanistan devam etti borçlanmaya, borçlandı, borçlandı, şimdi iflasta, gayrisafi yurt içi hasılasının üçte 1'ini kaybetti neredeyse. Yani, bünyeyi bu kadar iyi göstermek memlekete iyilik midir yoksa amcamın örneğinde olduğu gibi kötülük müdür. Burada bir siyasi baskıya uğradınız mı uğramadınız mı? Bu konuda bize güven telkin etmeniz gerekiyor. Ben bu noktada bir şey daha ekleyip bitireceğim, daha fazla devam ettirmeyeceğim, belki sunumundan sonra, cevabından sonra bir daha söz almak isteyerek kısa kesiyorum şimdi, bir noktada bir talebim var.

Şimdi, Hükûmet genelde ya, biz yüzde şu kadar büyüdük, kişi başı gelirimizi 12 bin dolara çıkardık, 10 bin dolara çıkardık, gayrisafi yurt içi hasılası 300 milyar dolardı, 800 milyar dolara çıkardık diye efeleniyor. Ama baktığımızda sosyal adalet anlamında yani toplumsal kesimlerin refahları anlamında bu efelenmeyi negatif gösterecek veya Hükûmeti bu konuda baskı altına alacak veriler sunmuyorsunuz İstatistik Kurumu olarak. Özerk bir yapısınız öyle değil mi? Hükûmet üzerinizde bir baskı uyguluyor mu sizin?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Her neyse, uyguluyor veya uygulamıyor, ben uygulamadığını düşünerek şu yönde bir talebim var bir muhalefet partisi üyesi olarak...

BAŞKAN – İnsicamını bozuyorsunuz konuşmacının Sayın Bekaroğlu, lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz her şeyi iyi gösterirseniz, Hükûmet bu neoliberal politikalar konusunda devam eder ve yılbaşından beri yaptığı gibi tekrar aman iyi gidiyor, Nasıl olsa yüzde 5 de büyüyüyoruz diye yalnızca sermayeye destek verir, yalnızca sermayeye teşvik verir, işçinin hakkı hukuku

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 59

konusunda pek de oralı olmaz. Kıdem tazminatı konusuna... Veya taşeronlara hak vermek konusunda geri durur. Toplumsal kesimlerin gelirleri sosyal adalet anlamında, gelir eşitliği anlamında, servet adaleti anlamında hiçbir veri sunduğunuzu görmüyorum. Yani bir Gini katsayısı var, hepsi bu. O da zaten OECD ülkeleri içinde sondan 2'nciyiz, Meksika ve Şili var bizden aşağıda şükür. Bir bunu sunuyorsunuz. Bunun da tanıtımını net yapmıyorsunuz. Sizin bir tek, şöyle görüyoruz: Ülke yüzde 5 büyüdü, 8 büyüdü, geliri 10 bin dolar oldu. Peki, 10 bin dolar 4 kişilik bir aileye çarptığında, o aileye hani... İsveç standartlarında olsak ülkede herkesin bir gelir-refah ortalaması olabilir en azından ama burada ciddi bir fakirlik, yönetilen bir yoksulluk ve ciddi bir zenginlik ve gelir adaletsizliği var. Bu konuda da yeterli bir istatistik sunmuyorsunuz ya da bunun tanıtımını net bir şekilde yapmıyorsunuz.

Sizden talebim sosyal adalet çerçevesinde istatistikleri ve bu konuda eksikliklerimizi gösterecek istatistik çalışmalarını yapmanızdır. Böyle bir birim başkanlığı oluşturun. Toplumsal kesimlerle de hani sendikalarla, diğer sivil toplum örgütleriyle iş birliği hâlinde çalışın, onların talepleri konusunda çalışın. Bu konuda da bir bilgilendirme yaparsanız bu eksikliği giderelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bir alaylı için oldukça uzun bir konuşma oldu, evet.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kaç dakika konuşmuşum ya, on iki...

BAŞKAN – Alaylısın sen.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben sadece kısa kısa sorular soracağım çünkü arkadaşlar detaylı olarak özellikle bu ana revizyon konusuyla ilgili sorgularını dile getirdiler, başkan anlattı ve sanırım eksik kalan yerleri de tamalayacaktır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 60

Öncelikle bir konu hakkında ben de teşekkür ederim. Yaptığınız çalışmaların ulaştırılması iletişim açısından önemli bir çalışma gerçekleştiriyorsunuz ve önceden kendi aradığımız pek çok bilgiyi ben ya cep telefonumda ya da e-mail adresimde bulabiliyorum ve bunu sizler ulaştırıyorsunuz, o yönden teşekkür ediyorum. Bununla başlamak isterim.

Ama dediğim, biraz önce Sayın Bakanın da dile getirdiği gibi, eğer güvensizlik başlıklarını ortaya çıkartacak olan bazı soru ve sorgulamalar varsa bunların da özellikle sizin gibi hassas bir konumda olan kurum tarafından çok net olarak cevaplanması gerektiğini ve bunun da bir fırsat olduğuna inanıyorum. Gerçekten, geçen sene biz Plan Bütçe Komisyonunda bütçeyle ilgili çalışmaları yaparken eski seri ve onun sonuçlarına göre Orta Vadeli Plan ve mali programı değerlendirirken bir anda Genel Kurul görüşmeleri sırasında karşımıza bu değişiklikler geldi ve onun üzerinden konuşma ihtiyacı ortaya çıktı. Böyle bir ihtiyaç tabiidir ki eleştirilerin hem yazılı hem görsel basın açısından da baktığınızda hem de iktisatçılar tarafından değerlendirilmesi aşamasına geldiğinde okların sizin yaptığınız bu ana revizyonla ilgili sorgulamalar şekline dönüşmesini de beraberinde getirdi. O yüzden bu konuda gerek açıklama yapma gerek cevap verme noktasında da eksik kaldığınızı düşünüyorum ve bunu açık açık da söylemek istiyorum. Çünkü bir, zamanlama açısından, hadi 2009'u aldınız, 2009'la ilgili sorguların bir kısmına cevap verdiniz, yine vereceksiniz herhâlde baz yılı açısından. Ama onun haricinde 2016 yılının son çeyreğinde böyle bir açıklama yapmak yerine neden 2017 yılını beklemediniz. Yani dört çeyrek bitmesi ve ondan sonra ortaya çıkacak olan bir yeni ana revizyon yerine neden dördüncü çeyreğin içerisinde böyle bir açıklama ihtiyacı veya zamanlaması ortaya çıktı. Bu sorguları bir kere daha sizin üzerinize getirdi. Peki, siz bu çalışmayı yaptınız. İki gün içerisinde dosya duyurumu içinde olduğunuzu veya Bakan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 61

Bey'in tutanaklardan böyle bir müjdesi olduğunu Sayın Başkan dile getirdi ama yani o konularla ilgili pek çok tutanak ve bilgi var ama onların ötesinde biz gerçeği ve bugün çok önemli bir gösterge kurum niteliğinde olan halkın güveneceği, Türkiye'nin geleceği ve vizyoner bakış açısı açısından da çok etkin bir konumu olan kurum için ciddiyetle bu soruları soruyoruz.

Bu noktada, Türkiye'de iktisatçılar, akademisyenler, konuyla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve onlarla beraber yapılan bir değerlendirme toplantısı, o toplantı içeriğinde size sunulan öneri ve gerekli soru işaretlerini düzeltecek size sunulan bilgilere ne kadar değer verdiniz veya böyle bir çalışma yaptınız? Yani böyle bir çalışmanın ihtiyacı var ki bu soru işaretleri ve pek çok bundan önce kurumda görev almış veyahut buradaki çalışmalara daha önce katkı sağlamış kişilerle beraber. Bu açık ve cevapsız kalan başlıkla ilgili bundan sonrası için, hadi bugüne kadar yapılan uygulamaları da bir ön hazırlık ve çalışma diye kabul edelim, buradaki ortaya çıkan sonuçları değerlendirecek bir süreç düşünüyor musunuz?

Diğer taraftan bir sorum da şu: Ben veri madenciliği konusunda yapılan çalışmaları çok yakinen takip ettim. Veri madenciliğiyle biraz ilgilenen pek çok arkadaşla da belli konularda yıllar boyunca onların bilgilerinden faydalandık. TÜBİTAK'ın bu konuda desteklerini de biliyorum. Sizin kadronuzda veri madenciliği konusundaki çalışan arkadaşlardan ağırlık ve onların bu çalışmalara vermiş olduğu katkı derecesi nedir? Görevleri ne kadardır? Kaç kişi bu konuda uzman ve bu konuda çalışmaları destekler noktadadır?

Bir diğer sorum da şu: Şimdi, yeni serinin veri kaynaklarını değiştirdiniz. Tabii, veri kaynaklarını değiştirirken veri kaynaklarının değişmesi, ağırlıkları OECD ülkeleriyle karşılaştırma, bunlar çok detay ve uzun sorular. Aslında bu saat için fazla da hakikaten konuştuğum zaman arkadaşlarımı gerdiğini hissettiğim bir süreç de. Şimdi, devlet mali

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 62

istatistiklerinin kullanıldığını söylüyorsunuz bu verdiğiniz yeni seriyle ilgili olarak. Ama devletin mali istatistiklerini değerlendirirken önemli kurumları yani kamu iktisadi teşekkülleriyle ilgili olarak da istatistikler alıyorsunuz. Şimdi biz yeni bir yapı türettik Varlık Fonu diye. Devletin önemli KİT'lerini bu Varlık Fonu'na devrederek yeni bir kimliğe büründürdük. Peki, buradan alacağınız sonuçların ve Varlık Fonu'nun yapacağı işlemlerin millî gelir istatistiklerine yansımaları ve oradaki sonuçlarla değerlendirilmesi konusunda ne gibi sizin değerlendirmeniz söz konusu olacaktır diye sormak isterim.

Diğer taraftan, bir ara bu... Öyle bir zamanda yapıyorsunuz ki çalışmalarını, bakın, Türkiye'de güven endeksi aşağı doğru bir gelişim gösterirken siz güncellemeye gidiyorsunuz, hesap değişikliği yapıyorsunuz ve bir anda bütün bunlar değerlendirildiğinde "Ya, acaba siyasi bir temelle mi ortaya çıkıyor?" sorusunu da beraberinde getiriyor. Bu enflasyon sepeti için geçerli, bu güven endeksi için geçerli ve oradan ortaya çıkan güncelleme sorunlarıyla ilgili karşımıza çıkan sonuçlar için de geçerli. Tabii, biz ana revizyona doğru yöneldik ama biraz da şu enflasyon sepetiyle ilgili yaptığınız değişiklikler ve onlara bağlı gelişmeler konusunda da bilgi verirseniz çok sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tamaylıgil.

Buyurun Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, TÜİK 12 Aralık 2016'da gayrisafi yurt içi hasıla hesaplamalarında önemli bir revizyon yapmıştı ve çok şey değişmişti. Sanırım Sayın Başkan Vekilinin göreve gelmesinden önceydi doğru biliyorsam, siz daha sonra göreve geldiniz. Yani bu revizyonlardan daha sonra 12 Aralık 2016'dan daha sonra göreve geldiniz gibi biliyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 63

-...bu tarafa da Başkan Yardımcısıym Sayın Vekilim.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamam, onu öğrenmek istedim öncelikle.

Şimdi, bu yeni seri hem şaşırttı ama aynı zamanda tahmin modellerini de çok değiştirdi. Yani tahmin etmek oldukça güçleşti. Yani bu sadece bizim değil bütün hani ekonomistlerin, köşe yazarlarının, hepsinin görüşü.

Şimdi, baz yıl 1998'den 2009'a çekildi. İşte sabit fiyata dayalı endeks yerine zincirleme hacim endeksine geçtiniz. Birden bire, baktık, arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, 2015'te yüzde 4'ten 6,1'e çıktı; tasarrufların millî gelir içindeki payı da yüzde 14,5'tan yüzde 24,8'e tırmanmış oldu.

İlk sorum şu: Bu size bir toplantıda sorulduğunda yani size ya da TÜİK'ten yetkililere sorulduğunda bu nereden geldi, bu tasarruf fazlası nereden geldi ya da bu büyüme nereden geldi dendiğinde, inşaatçılık faaliyetinden demiş. Bir de tasarrufun açıklaması için de şöyle ifade edilmiş: "Bazı vakıf ve derneklerin varlıklarında ciddi artışlar var." diye bir cevap. Ben bunu basında okudum, doğruluğunu bilmiyorum. Böyle bir şey var mı? Yani özellikle "Vakıf ve derneklerin varlıklarındaki artıştan olmuş olabilir." şeklinde özellikle ekonomistlerle yaptığınız bir toplantıda gelen bir soru üzerine böyle bir şey var mı, bunu öncelikle öğrenmek istiyorum ya da bu vakıf ve dernekler neler ya da bunların hangi varlıklarındaki artış tasarruf oranını etkiledi, bunu merak ettim, basında duymuştum.

Şimdi, bir diğer ilginç konu şu: Tasarruf arttı, konut satışı arttı. Şimdi, ikisi birden nasıl artıyor? Yani tasarruflar da artıyor, konut satışları da artıyor. Hani bu biraz iktisat açısından ilginç gelen bir şey, onu da soracağım. Madem, diğer taraftan, bu kadar büyüme arttı, işsizlikte bir azalma olması lazım. Şimdi, şunu biliyoruz: Yüzde 1'lik bir büyüme oranının 0,7 ya da yaklaşık 0,8 gibi bir istihdam yaratması lazım yani 700-800 bin civarında bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 64

istihdam yaratıyor olması lazım yüzde 1'lik artışın, bunu biliyoruz yani şu andaki ortamda ama böyle bir artışı göremiyoruz. Hani hangi yüzde 1'lik artış, hangi yüzde 2'lik artış ne kadar istihdam yarattı, bunun bir karşılığı olduğunu görmek isteriz ama göremedik.

Şimdi, baz yıl 2009, rekor küçülme yaşanan bir yıl, hani böyle ağır çekim bile gitse hızlı görünür, böyle bir ifade vardır. Şimdi, dediniz ki, Zincirleme Hacim Endeksi'nde hep bir yıl öncesiyle taşındığını söylediniz yani seriyi düzelttik ama uzun dönem büyüme trendi ne olacak, o zaman onu gözden kaçırmış oluyoruz, uzun dönemli büyüme trendini dikkate almak lazım. Vallahi, aslında şöyle geliyor bana: Yani bu işten kim memnun olur? Şimdi, AK PARTİ'li yıllar cumhuriyet tarihinin aslında en büyük düşüme ortalamasını gösterecekken birdenbire düzelmiş oluyor yani o açıdan iyi ama bize gerçekçi gelecek bazı verileri biz göremiyoruz yani bu rakamın gerçek olduğunu gösteren istihdamla ilgili, tasarrufla ilgili -birkaç veri daha sıralayabilirim size- biz bunu göremiyoruz, bu fark birbiriyle tutarlı değil yani tutarsız.

Bir başka nokta, az önce de söz konusuydu, "Veriler hane halkı iş gücü anketinden değil, doğrudan gelir idaresinden alınıyor." dendi. Bu ilginç yani resmî istatistikler sadece resmî verilerle mi besleniyor yani muamma yaratmaz mı, onu merak ediyorum.

Şimdi, inşaatta konut ve altyapı ayrımıyla –benim gördüğüm kadarıyla- kamu özel kesim ayrımı kaldırıldı. Bu bir karışıklık yaratıyor gibi geliyor bana artışlarda, artış oranlarında. Bir de Sayın Başkan Vekili, inşaattaki artış katma değer artışı mı verimlilik artışı mı? Eğer verimlilik artışı ise bu göçmen işçiler nedeniyle mi oluşan bir artış? Yani inşaatta neden artış var, katma değerden mi verimlilikten mi? Verimlilikse göçmen işçilerden kaynaklanan, ucuz işçilikten kaynaklanan bir artış mı?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 65

Bir başka noktaya gelmek isterim. Şimdi, tekrar eski rakamlara dönünce, 1998-2011 döneminde büyüme rakamlarında çok abartılı farklar yok yani mesela 2009'da 4,7'den 4,1 küçülmeye inmiş. 2010-2011 arasında 9 büyüme yerine 9,8'e gelmiş gibi yani çok fazla bir abartı yok ama son dört yılda 2012-2015 dönemi çok farklı mesela. Bu dönemde ortalama gayrisafi yurt içi hasılanın artışı yüzde 3,3 iken bir bakıyoruz, 6,2 revizyon sonrasında. Biz 3,3'e çözüm bulmak diye düşündüğümüz zamanlardaki o açıklamalar, o köşe yazarlarının açıklamaları demek ki hepsi çöpe gidiyor, aslında biz çok başarılıymışız o yıllarda, 6,2'ymiş de haberimiz yokmuş diye bir sonuç ortaya çıkıyor.

Şimdi, yeni büyüme oranı açıklandı ve çok da başarılı olduğu ifade ediliyor. Şimdi, bu noktada bir iki şey söyleyeceğim. Büyüme yeterli mi, büyüme devam eder mi, bunlar ayrı sorular zaten, içeriğini ölçeceğiz, ayrıntısına bakıyoruz ama bir de büyüme yeterli mi, büyüme devam eder mi? Şimdi, bu soruya bir yanıt olarak kalıcı olması için biliyoruz ki sabit sermaye yatırımları artmış olmalı veya artıyor olmalı, oysa ilk çeyrekte dikkat edilirse en fazla 2,2 olabilmiş sabit sermaye yatırımları. Şimdi, gelen doğrudan yabancı sermayeye baktığımda orada şöyle vahim bir durum var: Şimdi, dünyada gelişmekte olan ülkelere gelen toplam yabancı sermaye içerisinde Türkiye'nin payı 2006'da yüzde 5 ama 2016'da yüzde 1,9'a gerilemiş. Yani doğrudan yabancı sermaye artık çok çok nazlı geliyor, bu çok önemli bir faktör ve tasarruf açığı olan bir ülke için çok daha vahim bir rakam. Tabii, niye gelmiyor falan, bunların nedenlerine girmek istiyorum, o çok ayrıca tartışılması gereken, çok da sebebi olan bir konu.

Bir başka nokta, büyümeye en büyük katkı tüketimden geliyor, sonra ihracat geliyor. Şimdi, artan tüketim harcamalarının bir kısmı stoklardan zaten karşılanmış. Mesela özel tüketimin katkısı büyümeye 3,10 ama devletin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 66

tüketiminin katkısı 1,42 falan gibi ama yatırımların katkısı 0,64 yani ihracat, tabii, ayrıntısına onun ayrıca bakmak lazım. Bir de bu son büyümenin ayrıntısında büyümenin gelir dağılımı üzerinde olumlu etkisi olmadığını, olumsuz etkisi olduğunu görüyoruz. Onun için büyümeyle övünmeden önce belki bunları dikkate almakta fayda var.

Son olarak şuna değineceğim: Sosyal politikalardan sorumlu olduğum için bu istatistikler çok ilgimi çekiyor, sürekli de takip ediyorum. Şimdi, yoksulluk istatistikleri, yoksulluğun ölçümünde TÜİK’çe kullanılan göstergelerin farklı zayıflıkları bulunuyor aslında bize göre. Mesela göre yoksulluk ölçümünde, yöntemi burada ifade etmeye gerek yok ama bu ölçüm usulüne göre 2015 yılı itibarıyla ulusal medyan gelir baz alınıyor da Türkiye’de yüzde 60 eşiğine göre nüfusun yaklaşık yüzde 22’si yoksul çıkıyor. Tabii, Lüksemburg’daki yüzde 3’ü zaten beklemiyoruz ama şiddetli maddi yoksulluk ölçümünde hanelerin ekonomik zorluk, dayanıklı tüketim malları, barınma ve konut çevresiyle ilgili göstergelere ilişkin 9 kalemden en az 4’ünü kullanıp kullanmadığı, sağlayıp sağlayamadığı gibi sorular geliyor da... Şimdi, mesela bu ölçüm ise kriterlerin çok izafi niteliği ve teknolojiye bağlı yaşam standartlarındaki kendiliğinden iyileşme gibi etmenleri göz ardı etmesi sebebiyle bir kısım eksikliklere sebebiyet veriyor diye düşünüyoruz. Yani bunların çok gerçekçi olduğunu açıkçası düşünmüyoruz. Buna göre 2015’te şiddetli maddi yoksulluk içinde olan kesim nüfusun yüzde 30’unu oluşturuyor. Şimdi, buradaki sorum şu: Bu bağlamdaki eksikliklere cevaben TÜİK’in uzun süredir çok yönlü bir yoksulluk ölçütü üzerinde çalıştığı basında da çıkmıştı, bunu defalarca duymuştuk. Bu ne zaman paylaşılacak? Yine, yoksulluk ve sosyal yardımlar konusunda TÜİK’in İnternet sitesinin yoksulluk istatistikleri başlığı altında kamuoyuyla paylaşılmasını arzu ederiz. Şimdi, Avrupa Komisyonunca sosyal politika uygulamalarının yoksulluk üzerindeki somut

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 67

etkisini ortaya koymak amacıyla seçilen bu göstergeye ilişkin veri TÜİK tarafından son yıllarda açıklanmadı ama kamuya açık kaynaklarda bunun paylaşılmasını arzu ederiz. Buradaki sorum da tabii ki sosyal aktarımlar öncesi yoksulluk değerlerine ilişkin güncel veriyi ne zaman sitenize koyacaksınız?

Daha önceki dönemlerde hane halkıyla yapılan anketlerde gerçekten sorular değiştiği, sorudaki bir kelimenin değiştiği için gelen iyileşmeler vardı. Daha önce de örnek vermiştim burada, “Aniden çıkan bir harcamanızı, şu kadar miktardaki ani bir harcamayı karşılayabilir misiniz?” sorusuna bir sonraki dönem “Böyle bir miktardaki harcamayı borçla da olsa...” gibi bir ifade eklendiğinde tabii ki bir iyileşme çok bariz ortaya çıkıyordu, bu tür şeyler de vardı ama arkadaşlar da çok sayıda paylaştılar yani gerçek verilerden hareket etmeyince maalesef sorunlar doğru olarak algılanamıyor, içinden de çıkılmaz bir hâle geliyor ve kendi kendimizi kandırmış oluyoruz, suni bir iyileşme oluyor.

Son sorum şu olacak: Ben Bursa Milletvekiliyim ve Bursa’dan bir vatandaş aradı, bir yaşlı çift. Evlerine TÜİK’ten geldiklerini ifade eden ve anket yapacaklarını söyleyen kişilere bu yaşlı çift güvenmemiş, hani dolandırıcı falan zannetmiş, kimlik de göstermemişler, bayağı ısrarla sormaya çalışmışlar, “Bunun cezası var.” filan demişler, inanmamış bu çift de, ardından bin lira ceza gelmiş. Şimdi, arıyorlar, “Bu bin lira ceza ne olacak? Biz bilmiyorduk, kimlik de göstermediler.” falan gibi... Böyle bir şey de ceza mı var? Öğrenmek için sordum bunu sadece, isterseniz daha sonra bütün sorularla bilgi alabiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 68

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, ben buraya gerçekten bu güvensizlikle ilgili samimi bir şekilde arkadaşlar öyle bir anlatırlar ki... Hayır yani bu yapılan doğru bir şeydir, gerçekten rakamlar, hesaplamalara bağlı olarak sorunluymuş, şimdi daha doğru rakamlar ortaya çıktı. Bunu söylerler ve buna ikna ederler. Buna ihtiyacım olduğu için geldim, dinledim. Herhâlde Sayın Başkan biraz sonra konuşacak yani şu saate kadar söylediklerinden ben ikna olmadım. Soru sormayacağım ama soru gibi bir şey...

Şimdi, işte benim bin lira gelirim var, 250 lira tasarruf ediyordum, daha evvel 140 lira tasarruf ediyordum, yüzde 14'ten yüzde 25'e çıktı. Yani neye baktınız? Açık açık... Yani burada şu kurumdan gelen var, alaylı arkadaşlar bilebilir de ben sokaktanım, bilmiyorum. Neye baktınız da hangi soruları sordunuz da bana daha evvel yüzde 14 tasarruf ederken şu anda yüzde 25 ettim? Sadece bu rakamdan hareketle, sizin verdiğiniz bu rakamlar Hükûmete destek için filan icat edilmiş rakamlar mı? Ben söylemiyorum yani böyle bir şey var, bütün bir muhalefet böyle diyor. İstatistik... “Ya, istatistikte ne istersen o çıkar.” diyor. Hayır, öyle değil, biz buradan borç alıyoruz -Aykut Bey ifade etti- yatırım yapıyoruz, vergi koyuyoruz, vergi affı çıkarıyoruz, bütün bu rakamlarla dolayısıyla olmaz yani. Bu kadarı vicdansızlık, kimse böyle bir şey yapamaz diyorum ben ama böyle sorular da var. Bu sorularda ikna olmamız gerekiyor, bizim ikna olmamız gerekiyor milletin vekilleri olarak. Yani biz 100 bin, 200 bin insandan oy alarak geldik, dolayısıyla bizim ikna olmamız gerekiyor ki millet de ikna olsun yoksa her şey kutuplaşmanın bir aracı olmaz. “Bizimkiler söylüyorsa doğru söylüyorlar. Ha, Hükûmet mi söylüyor? Yanlış söylüyor.” öyle bir yere gidiyoruz. Bu rakamlar bu kanaati müthiş bir şekilde... Hani bana “Sosyoloji, psikoloji yap.” filan dedi ya Sayın Başkan, müthiş bir şekilde bu kanaati kışkırttı yani sizin bu şeyiniz kutuplaşmayı artıran bir şey oldu. “A, Hükûmet mi söylemiş, tamam ya. Bu Hükûmet kime bağlı, kim atıyor?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 69

Reis, çok doğru. Kim atıyor bunu? RTE, öyle mi? Zinhar yalandır, yanıltır.” diye bir şeye sebebiyet veriyor. O nedenle, bana sadece tasarruflarda eskiden neye bakıyordunuz, şimdi neye baktığınız da bu yüzde 25 rakamını buldunuz? Bunu söylerseniz ikna olacağım ve seçmenime anlatacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir şey söyleyebilir miyim Mehmet abinin söylediğine.

Şöyle bir sorgu düşün Mehmet abi: “axb=cxd” “Gelir Yöntemi=Harcama Yönetimi” Gelir uçtu, ne yapacağız öbür tarafta? Tak, çaktık inşaattaki sermaye verilerini.

BAŞKAN – Sayın Ayhan...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli üyeler, saygıdeğer bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. İlave olarak da teşekkür ediyorum sunum için.

Çok uzun bir konuşma yapmayacağım ama benim üzüldüğüm bir nokta, kurumların tartışılır hâle gelmesi, bu önemli bir şey. Bunu engellemek lazım, bu da kamuoyunu daha fazla aydınlatmakla olur.

Bir diğer husus, üretilen rakamlara güvenilip üzerinde hesap yapılırsa o zaman kararların doğru neticeleri alınır ve kararlar alınırken de ona göre gider... Şimdi, burada yeni seri-eski seri babında görüşmeler yapılıyor, benim burada biraz endişem hasıl oldu. Şöyle: Eski serileri bir süre daha devam ettirebiliriz, belki yeni seri geriye doğru, biraz önce Erhan Bey söyledi, şey yapmak mümkün olmayabilir hani kontrol açısından... Biraz önce söyledim, yatırımların kamu-özel ayrımını özellikle söyledik. O zaman bu kamu-özelde mütereddit olduğunuz hususlar şimdiki hesaba dâhil mi? Makro anlamda

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 70

kamu-özel olarak götürüyor musunuz yoksa kamu-özel ayrımında tereddüt ettiğiniz olaylar bunun dışında mı, düşük mü gösteriyorsunuz?

Bir de iş gücü ödemeleriyle ilgili endişem var. Şimdi, yüzde 30 asgari ücret arttı nereden bakarsanız. Şimdi, buradaki rakamlara da baktığımız zaman, oranlara baktığımız zaman, oradakilerde de bir endişe hasıl oluyor gibi geliyor bana, yanılmış olmak istemiyorum çünkü şeye doğru geliyor, bayağı düşüyor. Millî gelir rakamlarına baktığınız zaman, son çeyrekte belki arttı geçen yılın ama onlara da oradaki bir değerlendirmede açıklık getirmekte fayda var.

Bir diğer husus, şimdi, tabii yüzde 5 büyümeyi değerlendirmek, ifade etmek bizim açımızdan da güzel bir şey, ülkenin böyle bir şeyi sağlaması; muhteviyatına da bakmak lazım tabii. Ama dolar olarak baktığınız zaman - daha önce ben telefonla da bir arkadaşınızdan bilgi aldım- 2016'nın birinci çeyreğinde 190 milyar dolar gibi bir rakam var, şimdiye geldiğinizde de 173,8. Aşağı yukarı baktığınız zaman ikisine yüzde 8,8'lik, 9 gibi dolar bazında da bir azalma var, geriye doğru gidiş var. Ama bugün ben daha... Sayın Cumhurbaşkanının ifadeleri de var şeyde, baktığınız zaman orada, dolardaki artış 3 bin dolardan 10 bin dolara doğru ifadeler kullanılıyor ama bunu da bir açıklığa kavuşturmak lazım. Net bilgilerle mukayese edebilmenin de yolunu açmamız lazım. Yani ben fazla detaya girmek istemiyorum ama özellikle bu dolar bazındaki bakışla "quarter"lı da olsa...

Bir de bu iş gücü ödemeleri konusunda biraz hassasiyetim var. Bilgi alabilirsek o konuda memnun olurum, çok detaya girmek istemiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam, sizden de aynı performansı bekliyoruz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlar...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 71

Sayın Başkan, çok teşekkür ederiz sunumlarınız açısından ve emek veren arkadaşlara da teşekkür ediyoruz. Tabii, TÜİK bizim açımızdan, ülke açısından son derece önemli bir kurum, özellikle üretmiş olduğu veriler, rakamlar hepimiz açısından çok önemli. Tabii ki bizim için önemli olduğu kadar işte Türkiye'nin 180 küsur üniversitesinde eğitim gören öğrenciler ve o üniversitelerde ders veren iktisatçılar, maliyeciler dâhil olmak üzere hepsi açısından önemli bir kurum çünkü sizin verileriniz üzerinde birtakım analizler yapıyorlar ve birtakım saptamalar yapıyor ve birtakım akademik çalışmalar yapıyorlar. O nedenle, TÜİK'in güvenilirliği, önemi ülke açısından, bizim açımızdan, hepimizin açısından son derece önemli bir kurum.

Aslında söylenmesi gereken her şey söylendi ama ben 2 gazetecinin, birçok iktisatçı, birçok maliyeci özellikle son dönemlerde TÜİK'le ilgili ciddi eleştiriler yazıyorlar, yapıyorlar bunu köşelerinde, makalelerinde, çeşitli kitaplarında ve dergilerde bunu yapıyorlar. Ben iki tanesini sadece sizlerle paylaşmak istiyorum. Bunlardan bir tanesi iktisatçı Mahfi Eğilmez'in saptaması. Şöyle Eğilmez'in saptaması, diyor ki Eğilmez: "TÜİK, gayrisafi yurt içi hasıla gibi ekonomiyi ölçmekte son derece de önemli bir veri olan bir göstergenin hesaplanma biçimini, yöntemini, altyapısını değiştirirken bu değişikliğin ayrıntılarını kimseyle paylaşmadı. Her şey bitip verileri açıkladıktan sonra gelen yoğun eleştiriler üzerine hesaplamanın ve kullanılan yöntemlerin doğruluğunu anlatmak üzere ikna toplantıları düzenledi. Ne var ki bütün bu sonradan gelen çabalar iktisatçıların çoğunu ikna edemedi."

Yine, Türkiye'nin önemli iktisatçılarından Sayın Korkut Boratav, Tuncer Bulutay, Yavuz Ege, Oktar Türel, Rahmi Aşkın Türel ve Ercan Uygur revizyonun can alıcı yönünü şöyle belirtiyorlar: "İnşaatla büyümenin inandırıcı olmayan bir yanı TÜİK'in 2008'te yaptığı katma değer revizyonlarında yapı ruhsatlarına dayalı hesaplama yönteminin yol açtığı kapsama yetersizliğini

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 72

mal akımı yönetimine geçerek zaten büyük ölçüde gidermiş bulunmasıdır. Maliye Bakanlığı ve Gelir İdaresi Başkanlığı kayıtlarında ve özellikle şirket bilançolarında türetilen inşaat sektörü katma değerini de artıran öğelerinin içerilme olasılığından kaynaklanıyor. Gelir akımlarına dönüşmediği sürece kâr kayıtları içinde yer alan bu kategori katma değer dolayısıyla gayrisafi yurt içi hasıla ögesi değil, servet artışı olarak değerlendirilmelidir. Eğer TÜİK, 2006'dakiler gibi gelecekte yapacağı revizyonlarda da eski zaman seviyelerini geçersizleştirme yoluna giderse Türkiye'de makroekonomik dalındaki nicel, bilimsel araştırmaların yapılması güçleşecek hatta olanaksızlaşacaktır demektedirler. Dolayısıyla, yapmış olduğunuz çalışmalara, Türkiye'nin önemli iktisatçılarından ve bilim adamlarından ciddi eleştiriler var sonuçları itibarıyla ve bu önemli iktisatçı ve köşe yazarlarımız da TÜİK'in bu düzenlemelerinin, seri değişikliklerinin mutlaka çok daha önceden paylaşılması gerektiğinin altını çizmektedirler.

Şimdi, birkaç noktaya ben de dikkat çekmek istiyorum, özellikle sizin, bu biraz önce Lale Hanım'ın da belirttiği soru sormayla ilgili tekniklerinizden çıkan sorunlar nedeniyle bir anda bütün meseleler yön değiştirebiliyor. Örneğin soru: "2012 yılında ekonomik olarak tüm hane halkı fertlerinin evden uzakta bir haftalık tatil masrafını karşılayabilecek durumda mısınız? Tatil köyü, otel, pansiyon." 2013'te yaptığınız "Haneniz ekonomik olarak tüm hane halkının evden uzakta bir haftalık tatil masraflarını karşılayabilecek durumda mı? Tatil köyü, otel, pansiyon." sorusuna "haneye ait yazlık, bir yakının evi; kurum, devlete ait kamplar" gibi yerlerde yapılan tatiller dâhil edilecektir. Şimdi, böyle baktığımızda, bir anda ülkede tatil yapanların oranlarının akıl almaz derecede yükseldiğini ve büyük bir mali güce sahip olduğunu ve tatil yapanların oranlarının akıl almaz derecede çoğaldığını görüyoruz. Bu nereden kaynaklanıyor? Soru sorma tekniğinden kaynaklanıyor. Ama bu bizim

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 73

gerçeklerimizi ortadan kaldırmaz, yoksulluğumuzu da ortadan kaldırmaz, fakirliğimizi de ortadan kaldırmaz ama bir an için... Köyüne gidiyor, bir yakınının evine gidiyor mesela. Buradaki kriter nedir? 2012 yılında “tatil köyü, otel, pansiyon”, kriter bu ama bu soruya siz eğer haneye ait yazlık veyahut da bir yakının evi veyahut da kurum veyahut da devlete ait bir kampı da kastettiğinizde mesela bir anda tatil yapanların oranları, rakamları akıl almaz derecede değişiyor.

Örneğin, bir başka soru olarak haftada 2012 yılında soruyorsunuz: “Ekonomik olarak en az üç gün et, tavuk ya da balık içeren yemeği karşılayabilecek durumda mısınız? Vejetaryenler için eş değer yiyecekler.” 2013 yılında sorduğunuz soru: “Hanenizde ekonomik olarak iki günde bir et, tavuk -üç günü iki güne düşürüyorsunuz- ya da balık içeren yemek masrafını karşılayabilecek durumda mısınız?” Bir anda Türkiye’de insanların gelirinin arttığını ve haftada iki gün et ve balık yediğini ortaya çıkartıyorsunuz. Bu Türkiye’deki yoksulluğu, fakirliği ortadan kaldırmaz. Bir an için kendimizi kandırmış oluruz. İstatistiklerle böyle oynamış oluruz.

Yine bir başka soru: “Ekonomik olarak beklenmedik yani yaklaşık 445 TL’lik bir harcama olduğunda karşılayabiliyor musunuz?” sorusu değişiyor 2013 yılında “Hanenizde ekonomik olarak beklenmedik bir harcamayı yaklaşık 410 TL’lik kendi imkânlarıyla karşılayabilecek durumda mı? Borç alınarak karşılanan harcamalar için ‘evet’ şıkkı işaretlenecektir.” mesela. Yine bir başka soru 2012’de “Ekonomik olarak evinizin ısınma ihtiyacını yeterince karşılayabiliyor musunuz?”, 2013’de “Haneniz ekonomik olarak evinizin ısınma ihtiyacını karşılayacak durumda mı?” sorusu. Bir anda soru değiştiriliyor, refah düzeyi yükseltiliyor böylelikle yani ve bu sunuluyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 74

Son olarak 2012: “Ekonomik olarak yıpranmış ve eskimiş mobilyanızı yenileyebiliyor musunuz?” 2013: “Mobilyalarınız yıprandığında ve eskidiğinde yeniler misiniz? İkinci el mobilya alımları dâhil edilecektir.”

Şimdi, arkadaşlar, yani sorulabilir bunlar, bunlara iyi cevaplar da çıkabilir yani ama bu bizim refah düzeyimizi yükseltmez. Bizim ayıplarımızı, bizim yoksulluğumuzu, bizim fakirliğimizi ortadan kaldırmaz. TÜİK’in bu tip olaylara alet olmaması gerekiyor. TÜİK’in bu tip sorularıyla, hangi siyasi iktidar olursa olsun, kim olursa olsun onlara kolaylık sağlayarak bizim bir yere varma şansımız yok. Gerçekten ortaya koyulmalı ve neyse her şey ortaya çıkmalıdır arkadaşlar. Dolayısıyla TÜİK böyle olaylara da alet olmamalıdır.

Şimdi, sorularımı sormak istiyorum Sayın Başkan.

1) Yeni millî gelir serisinin baz yılı neden 2009 yılı olarak seçilmiştir?

2) Özellikle 2010’dan sonra hem millî gelirin seviyesinde hem de değişim hızında eski ve yeni arasındaki makasın açılmasının sebebi nedir?

3) Yeni serilerde gayrisafi sabit sermaye harcamalarının olağanüstü oranlarda revize edilmesi gerçekçi midir?

4) İdari kayıtları ve genel devlet hesaplarını kullandığını söyleyen TÜİK yatırım harcamalarını kamu-özel yatırım ayrımında neden vermemektedir?

5) Yeni millî gelirin yayınlanmak için neden 2016 yılının bitmesi beklenmemiştir, revizyon neden 2017’nin ilk üç ayında veya referandumdan sonra yapılmamıştır?

6) TÜİK tarafından hazırlanan sanayi üretim gibi kısa dönemli iş istatistikleriyle millî gelir altında katma değer rakamları arasındaki makasın açılmasının sebebi nedir?

Son iki sorum:

7) 2012 girdi-çıkış tablosunu hazırlarken kullandığınız yaklaşık 25 binlik örneklemeyi nasıl seçtiniz? İnşaat için seçtiğiniz firmaların gerçek temsiline

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 75

nasıl ikna oldunuz? İnşaat firmaları girdilerinin epey bir kısmını diğer inşaat firmaları da alıyor, oysa doğru olan diğer sektörden almak değil midir?

Son sorum:

8) İnşaat sektöründe toplam varlık artışı yıllık yüzde 20'iken söz gelimi ulaştırma sektörünün yüzde 18,5 ancak inşaat sektöründe inanılmaz bir yatırım patlaması varken ulaştırma sektöründe neden yoktur?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akaydın...

-Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tam bir alaylı sorusu var, ben de cevabını veremiyorum. Sokaktaki vatandaş bana diyor ki: “Enflasyonu nasıl hesaplıyor TÜİK?” Yani yıllar içinde bakıyoruz en temel harcamalarımıza, başta mazot, benzin olmak üzere, diğer taraftan gıda, diğer taraftan giyim olmak üzere her sene verilen enflasyonun çok çok üstünde artışlar var günlük harcamalarımızda. Bunu ben de hissedenlerden biriyim. Acaba gerçekten çok gereksiz kalemler mi kullanıyor vatandaşın kuşkulandığı gibi, yoksa çok gerçekçi mi? Bunun usulünü kısaca öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Görüş ve soru işlemlerimiz tamamlandı.

Sayın Başkan, evet, sizin cevaplarınızı, beraberinde değerlendirmelerinizi alayım lütfen.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Şimdi çok soru oldu. Ben o zaman ortak olanlar üzerinden cevaplamaya çalışayım, eksiğimiz olursa yazılı da cevap verebiliriz, hatırlatırsanız burada da cevap verebilirim.

Birincisi, zamanlama meselesi. “Neden yıl tamamlanıp 2017 yılı içerisinde, 2016'yı da tamamlayarak revizyon yapmadınız?” Uluslararası böyle

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 76

bir norm yok. Yani Avrupa Birliği 2014'ün Eylül ayında geçti. Biz 2010 yılında Avrupa Birliğine, 2015 yılının Aralığında geçeceğimizi taahhüt ettik. Yani 2010 yılında ESA Avrupa üyeleri açısından, Avrupa Birliği üyeleri açısından bir mevzuat unsuru oldu, uymak zorunda çünkü 2010 yılında kanun oldu onlar için. Onlar 2014 yılını taahhüt ettiler uyacağız bu ESA normlarına, yeni sürüm ESA normlarına. Biz de 2015 Aralığında geçeceğiz diye taahhüt ettik 2010 yılında. Onu başaramadık, 2016'nın Aralığında başarabildik.

Bu, sizin açınızdan haklı olarak “Yeni bir hikâye, önü yok, bağlamı yok, nereden çıktı bu?” şeklinde değerlendirilebilir ama öncesinde akademisyenler dâhil, kamu kurum kuruluşları dâhil tur atılmıştır birkaç kere. Hangi konular çalışılıyor, değişiklik unsurlarının kaynağına ilişkin açıklamalar yapılmıştır öncesinde.

Ha, size sesimizi duyuramamışsak, tamam, öz eleştiri olarak “Biz sesimizi duyuramadık, eksik kaldık kamu yönetimi açısından.” diyebilirim. Buradaki eleştirileri de reddedecek hâlimiz yok. Neticede biz klasik bir kamu kurumuyuz yani öyle PR çalışması olan bir kurum değiliz ancak her eksikliğin de bizim üzerimizden izah edilmesinin bize haksızlık olacağını düşünüyorum. Yani, bu meseleyi intikal, anlama vesaire hususlarında hem IMF'nin teknik heyetleri bu sürecin içindedir hem Eurostat'ın teknik heyetleri iş birliği yönüyle, metodoloji iyileştirme yönüyle bu sürecin içindedir. Yerli bazı akademisyenlerden de geçmişte yardım almak istedik birkaç kere ama bu ihtisas gerektiren bir konu, hakikaten mesleki yoğunlaşması yüksek olan bir alan. Bizim ilk önce akademisyenlere bilgi vermemiz gerekiyor, sonra faydalanmamız gerekiyor. Bu türden bir uzun ilişkiyi çok nadir akademisyenle sürdürebiliyoruz. Yani, sizin alanda iddialı isimler sayıldı, onların bir kısmı geçmişte benim de hocam olmuştur. böyle bağlam dışı bize bir katkı verecek dışarıda çok yüksek bir potansiyel Hollanda için de geçerlidir Amerika için de geçerlidir bizim için de

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 77

geçerli, böyle bir potansiyel yoktur ama bu yüksek analitik “background”u olan akademisyenlere bağlam bilgisi aktarıldığı takdirde bir danışmanlık hizmeti alınabilir ama bu süren bir ilişki gerektiren bir durum. Bu ilişkiyi en azından biz tesis edemedik, onu söyleyebilirim.

İkincisi: Baz yılı meselesini daha önce defaatle söyledim. Matematiksel olarak ispata konudur, bize özgü bir durum da değildir. 2009’u baz aldık diyelim, hesaplama şu şekilde yapılıyor: 2010 yılında bir önceki iki yıl ortalama fiyatları ile fiziksel büyüklükleri çarpılıyor, bir önceki yılın fiyatlarıyla çarpılmış büyüklüğüne bölünüyor. Burada bir rasyo, bir katsayı elde ediyorsunuz, elde ettiğiniz endekse o değişimi uygulayarak ilerliyorsunuz. Sonra 2011’e geldiğinizi düşünün, 2011’in bütün fiziksel büyüklüklerini 2010 yılının ortalama fiyatlarıyla elde ediyorsunuz, bir önceki yılın ortalama fiyatlarıyla elde etmiş olduğunuz hacim büyüklüğünü bir öncekiyle oranlıyorsunuz, elde ettiğiniz katsayıyı endekse uyarlıyorsunuz. Yani değişim ne ise, yüzde 3 değişti diyelim, genel endeksini yüzde 3 artırıyorsunuz yani hiçbir bazla bağımlılık ilişkisi yoktur ardışık yıllar hariç yani 10’un 11’le ilişkisi var, 12’ye geçtiğinde 10’un işi bitmiştir yani yöntem gereği böyledir, bizimle ilgisi yoktur ve bu mesele 2008’de yürürlüğe giren bir konu değildir, 1993 yılında yürürlüğe giren bir konudur yani System of National Accounts 1993’te...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başı niye 2009?

-Neyse, bu soruyu sordurmak da bizim hatamız oldu, onu kabul ediyorum. Başka yere de alabilirdik yani onu da söyleyeyim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Alabilirdiniz.

-Alabilirdik.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bizde böyle bir şey yok yani biz...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 78

-Büyüme hızları değiştirmiyor yani şunu söyleyeyim: Ben yeniden bir tartışma konusuna neden olmama adına söylüyorum, bazı istediğiniz yıla çevirebilirsiniz, büyüme hızları değişmiyor. İsteddiğiniz uzmana da sorabilirsiniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Nasıl oluyor Sayın Başkan? Bakıyoruz, 2009’da ciddi...

-Ben size şunu söylüyorum: Onun kaynağı baz yılı seçimiyle ilgili değil Sayın Vekilim, onun kaynağı baz yılı seçimiyle değil.

Şimdi, bu zaman serisi olarak değişimin asimetrik olma meselesi. Daha önce de söyledim, bunu daha detaylı sunumlar yaptığımız akademisyenler sunumlarım da oldu aralıktan sonra, orada da verdiğim örnekleri şöyle izah edebilirim...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir tane akademisyen görmedim yani söylediğin 20 akademisyen duydum, 20’si de iddialı...

-Şunu söyleyebilirim: Ben kendi bağlamımda devam etmek istiyorum, her türlü akademik iddiaya da açığız biz, bunu da söyleyeyim. Yani, herhangi bir akademisyen görüşünden de korktuğumuz yok yani onu da söyleyeyim. O sayılan, burada atıf yapılan akademisyenlerin tamamını da biliyorum. Yani burada atıf yapılan Boratav, Türel...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) –

-Az önce saydıklarım onlardan daha iyi akademisyendir. Urutay vesaire.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Farklı farklı yıllardan dediniz ya değişim... Bir simülasyon yapın bize, arkadaşlarımız...

-Bir TÜİK menşei olarak bunu tedavül edemem ama size istediğiniz zaman arkadaşlar gönderebilir yani ama benim... Tamam, sorun değil, bazı 3 alternatifle değiştirin, gönderin. Tamam, size 3 farklı baz yılında büyüme

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 79

oranlarını göndereceğiz ya da istiyorsanız bütün seri boyunca bazı değiştirtir de gönderirim; büyüme hızları değişmeyecek, matematiksel olarak söylüyorum. Bakın, endeks düzeyi değişir, büyüme hızı değişmez. Bu matematiksel kesinlik söylüyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Birçok sorguya da cevap...

-Asimetrik ayrışma meselesi şu: Daha önce de ifade ettim, bir önceki serinin temel kaynak kısa dönemler yoğun giriş çıkış, şirket giriş çıkışlarından dolayı tahmin vasfını çabuk yitiriyor bizim kısa dönem istatistikleri. Bu zaman ilerledikçe tahmin edicilik gücünü “estimation power” dediklerini yitiriyor. Bu şöyle bir şey: Yani, ben 20 metre ilerideki bir hedefe...

-Yani, 2009’da daha mı çok şirket girip çıktığı için bu değişik...

-Hayır, her yıl çok şirket girip çıkıyor Türkiye’ye, her yıl, 2009’a özgü değil.

-Ama en asimetrik oluşum 2009’da...

-Avrupa Birliği ortalaması 2,5 katı, onu söyleyebilirim; çıkan için de söylüyorum giren için de söylüyorum.

-Bazında aynı hikâye yok mu?

-Şimdi, bazda aynı hikâye var mı? Bazı kısa dönemliye bağlı değil, 2002 genel sanayi ve iş yeri sayımına bağlı Sayın Vekilim. 2002 genel sanayi ve iş yeri sayımına bağlı yani kısa dönemli veriye bağlı değil. 2002 genel sanayi ve iş yeri sayımının neticelerine göre 2002 “input-output” tablosu yapılmış. Bizim açımızdan o olağanüstü bir kayıt dışılık işlemi, tahmin vasfını yitirme işlemine konu edilecek bir altyapı değil 2002.

ERHAN USTA (Samsun) –Burada 2 tane... Niye... Yani her şeyi farklı bunların.

-Tekrar söylüyorum: Serinin bütünlüğü sınıflama ve yöntem olarak yeknesaktır, bunu net söyleyebilirim. Veri kaynakları yeknesak değildir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 80

ERHAN USTA (Samsun) – Veri kaynağı zaten en önemli istatistiki...

-Ama bu yani şöyle söyleyeyim: Size bilmediğim bir meseleyi, böyle sorularınız üzerine heyecanlandığım bir konuyla ilgili cevap vermiyorum ben. Bütün dünyada böyle yapılır bu. Vallahi IMF tarafından daha gevşek önermeler dahi işittim yani çözümsüzlüğü görünce, veri eksikliği...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Dünya böyle yapıyorsa biz 2013 yılına kadar niye böyle yaptık? Yazık değil mi bize? Madem böyle yapıyorsunuz siz nasıl kurumsunuz, onun şeyine yazık değil mi? Bütçe çöpte, bütün her şey çöpte...

-Bu inandırıcılık meselesinin bir makroboyutu var yani TÜİK'i aldığımızda biz mikroölçekte kalıyoruz İstatistik Kurumu olarak, bir makroboyutu var, bir de bizi ilgilendiren yönü var bunun. Türkiye ve Orta Doğu, genelde mensubu olduğumuz din coğrafyasında da ciddi bir sosyal sermaye sorunu var, güven sorunu var, bunu mikroda da bütün kurumlar çekebilir. Kişiden kişiye, kişiden devlete, devletten kişiye, bunlar ölçülebilir yani bunlar ampirik çalışmalara konu olan şeyler. Yani, nüfus başına düşen alacak-verecek davaları, nüfus başına dönen protesto senetleri ve benzeri yön unsurlarını oluşturan istatistiklerle ekonometrik modeller oluşturuluyor ve bu hususlarda en yüksek kategorideki ülkeler -üzücü bir şey ama yapacak bir şeyim yok- İskandinav ülkeleri, Yeni Zelanda, Avusturalya gibi ülkeler yani güven unsuru yüksek olan toplum...

Şimdi, şunu söyleyebilirim yani ben de sosyolojik bir canlıyım, muhtelif işlerimden dolayı muhtelif kesimlerle muhatabım. Yani, bizim para ile imanın kimde olduğu belli olmaz kültürüyle oluşan istatistiki çelişkilerin bütün maliyetini benim ödemem ya da İstatistik Kurumunun ödemesi ilginç oluyor. Yani, şunu söylemek isterim: Bu kapitalist kriz 2008 sonlarına doğru konut piyasasında oluşmaya başladığında zamanın Merkez Bankasının İstatistik

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 81

Kurumuna gelip konut-fiyat endeksi üretilmesiyle ilgili bir talebi oldu. Bununla ilgili bir birim oluşturdum konut-fiyat endeksinin üretilmesi açısından. Hatta o birimin başındaki arkadaş'a da bu konuyla ilgili bir tez de yazdırdım, kendisi de bu arka sıralarımızda oturuyor, şu anda TÜFE'den sorumludur kendisi. Konut fiyatlarına ilişkin sarıh bir bilgiyi hiçbir kesimde elde edemedik, 2008-2009'dan bahsediyorum. İdari kayıtlara baktığınızda altı ayda bir ucuz gidiyor, basamak etkisi, rayiç güncellemesinden dolayı...

-Konutun fiyatını normal... Başkanım...

-Hayır, şimdi konut fiyatını göstermeyen kültür... Az önce cevaplayıcılarımızın İstatistik Kurumuna güvenip güvenmemesini tartıştık ya beraber.

-...güveniyorsunuz ya.... Fiyatını sorarsan onda 1 çıkar.

... - Şimdi şunu söylemek istiyorum: Makro ölçüde ciddi bir güven sorunu vardır, bu, bugüne ait bir mesele de değildir, bunun yapısal problemleri vardır, kaynakları vardır. Yani bu, belki, Osmanlı'dan tebarüz eden bir konu da olabilir, bir şey diyemem ama bütün bu birikimin yükünü... Yani şöyle söyleyeyim: Tersten gidelim, istatistikte iki tür hata var; hata tipi 1, hata tipi 2, doğruyken yanlış bilme, yanlışken doğru bilme. Yani bunun her birisinin maliyeti vardır; doğrudan maliyeti de vardır, fırsat maliyeti de vardır. Yani benim, şimdi hakikatte daha doğru olduğunu bildiğim bir evren var ve arkadaşlarım çalışıyor her gün. İstihdam boyutuyla kontrol edilmiştir. "İstihdamla ilgili çelişki var." deniliyor. Bu, eski seriden daha tutarlıdır, hiç tereddüdünüz olmasın. En az bir buçuk ay çalışmışımdır bizzat kendim. Şunu söylemek isterim: Yani doğrudan manipülasyon unsuru olarak, vaziyet ederek bu büyüklükte bir matrisler bütününü hiçbir zekâ yönetemez, site bunu taahhüt edebilirim, garanti edebilirim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 82

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Varsayım mı değişti, kaynağı mı değişti...

... - Şimdi değil. Bir şey başarılı olsun ya da başarısız olsun diye bir tercih söz konusu olamaz istatistik kurumları arasında. Sadece ve sadece bizim temelde aradığımız tutarlılıktır ve hakikate yakın durmaktır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, veri olarak konut fiyatlarında Gelir İdaresini alırsak herkes vergisini düşürmek için düşük gösterecektir ama gider emlakçıdan normal fiyatına alırsak, bu, ikisi arasında bir varsayımdır. Şunu rahatlıkla söylerim: Ben devletime çok güveniyorum.

... - Emlakçılar o gerçek fiyatı vermez, vermiyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, muhakkak, alım satım fiyatı emlakçı fiyatı değildir ama en yakın odur herhâlde. Şunu anlatmak istiyorum: Burada gider de Gelir İdaresinden bunu alır da “Ben devletime çok güveniyorum.” dersem o rakam yanlış olur. Şimdi onun için kaynağına bakıyoruz. Sizin zaten o ESA dediğiniz 0,75, sizin bu kaynaklardan aldığınız verilerle... Bir de nasıl bir şeyse arkadaşlar, 2009’da uçmuş gitmiş, geriye götürüyorsun, sanki 2009’da yeni bir ülke kurduk gibi olabiliyor. Anlayamıyorum.

... - Şimdi, tekrara düşeceğim ama bunun cevabını vereceğim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Daha sonra konuşuruz, arkadaşları...

... - Hayır, hayır şey değil.

2002 yılı bizim genel sanayi ve iş yeri sayımı yaptığımız yıl. TÜİK’in alana gidip, sayıp coğrafyası oluşturup, numarataj atıp tek tek saydığı yıl. Onun bir çıktısı olarak input-output tablosu ve arz kullanım tablosu üretildi 2002 yılında. Bunun kısa dönemli veriyle ilgisi yok. Onun içinde de yüzde 30’ların üzerinde kayıt dışılık marjı vardır. Yani, benim böyle tamamen pusulasız bir geriye gidişle ilgili bir derdim yok. 1998’de de bir input-output

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 83

tablosu... Bunları intrapolosyon unsuru olarak kullandım. Ara yıllarda dinamik bir model var. Bu, “backtesting model” dediğimiz bu mesele, geriye götürme modeli TÜİK’e özgü bir tasarım da değildir. Bu, bütün dünyada, bu alanlara ilişkin literatür bilgilerinde vardır.

ERHAN USTA (Samsun) - Dünyada kullanılan modeli, datası bütün dünyayla mukayese edemeyecek kadar kötü olan bir kurum şeyini uyguluyorsunuz, hata burada zaten. Yönteme kimsenin bir şey dediği yok ama ikisi...

... - Sayın Vekilim...

ERHAN USTA (Samsun) – Bunları biz de biliyoruz yani, bunlar, böyle birbirlerine eklenebilecek bir şey değil.

... - Sayın Vekilim, şunu söylemek isterim: Doğrudan mikro veri elde edilebilirlik düzeyi arttıkça geriye götürme işi mikro yöntemlerle yapılıyor. Doğrudan mikro veriye erişim imkânınız sınırlandıkça makro ölçüde “backtestig” modelleri, geriye götürme modelleri var. Bunlar, literatüründe açık açık tadat edilmiş hususlardır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkanım, şu görüşme var ya, bence bütçe görüşmelerinden daha önemli.

... - Yani söylemek istediğim husus şu: Hakikat söylüyorum. Yapılan bu iş saf yöntem mantığı açısından savunulamayacak bir durumda olsa... Yani memuru hiçbir şey dürtemez bu hususta. Benim işim ne size burada hesap veriyorum? Şimdiye kadar 8-9 kamuoyuyla toplantı yaptım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Benim söylediğimi yanlış anlamayın.

... - Yani şunu ifade etmek isterim: Bu serinin doğrudan veri kaynaklarıyla irtibatlılık düzeyi bir önceki seriye göre daha yüksektir, onu net söyleyebilirim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 84

İkincisi, sınıflama ve yöntem olarak yeni sürüm yöntem kitabına daha uygundur.

Şimdi, bunu Türkiye'ye Danimarka'dan gelip giden bir akademisyen ifade etti. Yani, inanın, bütün samimiyetimle söylüyorum, o adama acayip kızgınlım, sizler için bir şey söylemek istemiyorum.

Hayır, hayır, yanlış anlaşılmasın. Bakın, imalat sanayinde dahi elektrik çifti katsayısı dörtlülerde 25-30 kat farklılaşabilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Elektrik, turist sayısı, bilmem ne, bunların hepsi büyümeyle...

... - Tamamı kontrol edilmiştir, hiç endişeniz olmasın.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir göndersene Hocam, nasıl kontrol edilmişse...

... - Tamamı kontrol edilmiştir. Size şöyle söyleyeyim: İktisaden müşkül durumlara düştüğüm bazı manzara...

Bir hususu arz etmek isterim. İktisaden müşkül duruma düştüğüm bazı manzaraları arkadaşlarım çok iyi bilir. Avrupa Birliği üyelerinin bütün veri tabanını indirtiyorum, hangi konuyu inceliyorsam. Hemen hemen buradaki tartışma konuları dâhil, atıf yapılmayan başka hususlarda Avrupa Birliği üyesi olup da iktisat literatürü açısından izaha biraz zorlanacağınız veri ilişkileri yani bağlantı ilişkileri bizden çok çok kötü en az 10 tane üyesi vardır, bütün değişkenlerimiz için söylüyorum. Yani bu evreni bilmiyoruz, muadillerimizin ne yaptığıyla ilgili fikirlerimiz yok, verinin gidişatıyla ilgili bir fikrimiz yok. Hadi bir bağlam oldu, size göre TÜİK dışında bir bağlam oluşmuş...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Veri sadece sende var, “Bana güven, ben her şeyi doğru yaptım.” diyorsun. Açıklasanız...

... - Hayır, açıklayacağız diyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Anlatın işte.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 85

... - Şu anda çalışıyorum, ham data. Şimdi bunu çok iddialı bir akademisyen, bizim de faydalandığımız bir akademisyen Aralığın 20'lerindeki toplantıda söyledi. "... hepsini bana aç, sana o zaman güvenirim." dedi. Şimdi, ben şöyle cevap verdim ona: "Böyle bir yöntem dünyanın hiçbir noktasında yok. Eğer birkaç tane ülke gör..."

Hayır, hayır, şöyle söyleyeyim: Ben bir genel cerraha "Bir hastanın batını aç, ben görmek istiyorum."la...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkanım, ben...

... - Bitireyim sözümü.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben de bitireyim.

... - Batın açmadan görüyor genel cerrah.

BAŞKAN – Arkadaşlar, saat 18.37.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bütün Gelir İdaresinin vergilerini aldık, simüle ettik, dedik ki: "Amerika'daki istatistik enstitüsü ile Maliye Bakanlığı, şurada yanlış var." Veri açmak kötü bir şey değil, bu, batını açma meselesi değil. İşte, şeffaflık buradan kaynaklanıyor.

... - Şimdi, şunu söyleyeyim...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siz uyarıyorsunuz da dünyayı bilen bir şey değiliz yani.

... - Aralıktan beri bütün kamuoyu bilgilendirme toplantılarının hepsinde söyledim, İstatistik Kurumunun şu hususta bir yükümlülüğü var kamuoyuna: Bizim kısa dönemli istatistiklerle millî gelir arasındaki ayrışmayı şu anda gidermemiz lazım. Bu meseleyi niye böyle düştük, onu şunun için anlatmak isterim: Mikro veri elde edilebilirlik tarihiyle verileri bizim istediğimiz sınıflamada bize gönderme tarihi arasında dört yıl fark var. Ulusal hesaplar bizim istediğimiz sınıflamada toplulaştırılmış veriyi alarak Gelir İdaresinden, bizim yıllık iş istatistikleriyle irtibat kuruldu, bizim ürettiğimiz yıllık iş

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 86

istatistikleriyle irtibat kuruldu. Mikro verinin yani kayıt bazında verinin gelişimi Eylül 2016'dır Gelir İdaresinden. Tam on yıla yakın yalvarma dönemimiz var bizim. Sayın Vekilim atıf yaptı bu meseleye. Eylül ayında lütfedildi, gönderildi. Biz bunun üzerine şu anda kısa dönemli endeksleri kurgulamaya çalışıyoruz. Ümit ederim o kısa dönemlilerdeki baz değişikliği, mikro veriye dayalı olarak baz değişikliği yaptığımızda millî gelir ile kısa dönem arasındaki ayrışma azalacaktır.

2013 yılında istihdam artışı yüzde 4,5 Sayın Vekilim. 8,5'luk büyümeye teyiden soruldu. Devlet harcamalarındaki temel şey, sabit sermaye oluşumu devletin, sermaye tüketimiyle ilgili varsayımlarımız devletin sermaye stokuyla ilgili varsayımlarımızdan geliyor temelde.

“Yayından önce kurumlarla bir değerlendirme yapalım mı?” diye soruldu. Yayından önce kurumlarla bir değerlendirme yapıldı.

-...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Hayır, hayır, cinsini cinsiyle kıyaslarız, yok, bir sıkıntı yok, sıkıntı yok.

Tasarrufun kaynağı daha önce bizim üretim hesabından gelire, gelirden harcamaya, harcamadan kullanılabilir gelire, daha sonra net borçluluk hâli yani negatif hâl veya pozitif hâl, borç verme, borç alma hâline, silsile, bütün kurumsal sektör hesabı yapıldı şu anda. Bunun üzerine tasarrufla ilgili güncellemeler yapılmıştır. İnşaatla ilgili güncelleme...

- İnşaatla gelir çok artınca harcama...

- ...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Kurumsal sektör hesaplarına göre üretim hesabı, gelir hesabı, birincil, ikincil dağılımı, harcama hesabı, kullanılabilir gelir ve tasarrufa kadar giden silsile kurumsal sektöre göre hesaplandı 2009-2015 aralığı. Oradaki veri kaynaklarımız bizim tasarrufla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 87

ilgili güncellememizin asli kaynağıdır. Yatırımla ilgili mevzu da biz bu inşaatla ilgili...

- Yani tasarruf...

- Eğer hakiki veri...

- ...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Saf teori açısından “residual”dır, kaynaklar açısından tutarlılık yönünden kontrol ediyoruz.

- ...bakarsın, ben de bakıyorum.

- Nerede bu para filan dedi ya...

- Sayın Bakan, ben yarısını buldum ama diğer yarısını bulamadım.

- Sayın Bakan, finansal kesimde, mali olmayan şirketlerde...

- Şimdi şöyle söyleyeyim...

BAŞKAN – Bir on dakika içerisinde toplamanızı rica ediyorum.

- Az önce atıf yapıldı...

- ...

BAŞKAN – Efendim, alamadıklarınızı yazılı olarak size bilgilendirme yapacak kurum.

GARO PAYLAN (İstanbul) - O zaman ana mesele konusunda, güven meselesi konusunda...

BAŞKAN – Siz çok ön yargılısınız, biz ne yaparsak yapalım güvenmeyeceksiniz.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Sayın Başkanın ne kadar yıprandığını da ben anladım yani altı aydır belli ki bayağı bir yıpranmışsınız. Gerçekten bakın, ben ikna olmadım. Bu konuda bir şeyler söyleseniz madem bu on dakikada, biraz daha ikna olsak, biraz daha çalışsak, bir daha konuşsak. Henüz güven konusunda herhangi bir gelişim olmadı toplantının başından şu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 88

ana kadar çünkü ekstra bir şey söylemediniz. “Bize güvenin, gerisini merak etmeyin.” dediniz o kadar.

BAŞKAN – Yok, onu da söylemediler, öyle bir şey yok. O, sizin sorumluluğunuzda güvenip güvenmemek yani o konuda bir ekstra çabaya ihtiyaç yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Hayır, arkadaşlara güvenmeye çalışıyoruz dedim ama...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Şunu söyleyebilirim: Az önce, burada hazırunda bu meselelere vâkıf üyeler de var. Cari işlemler dengesi yatırımdan tasarrufu çıkarttığınızda elde ettiğiniz dengedir. Yatırımlarla ilgili bir kapsam sorunu olduğu bizim uzun süredir farkında olduğumuz bir konu, bizim yıllık iş istatistiklerinden elde ettiğimiz bilgilerden hareketle söylüyorum.

BAŞKAN – Sayın Temizel Bakanım vurgulamıştı zaten orayı.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Yıllık iş istatistiklerinden elde ettiğimiz bilgiler üzerinden söylüyorum. Şunu demek isterim: Cari işlemler açığını sabit tutarak bulduğumuz yatırım verisine ilişkin, yeni veriye ilişkin kapsam genişletmesi yaptığımızda bir şekilde örtük olarak tasarrufu artırmak zorundasınız yani özdeşlikten dolayı, bu bir boyutu. İkincisi...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Nerede peki?

BAŞKAN – Tasarrufun nerede olduğunu soruyor Sayın Bakan da yani.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Sayın Bakanım, 2009’dan 2015’e kadar bu tasarrufun devlet, hane halkı, mali olmayan şirketler ve mali olan şirketlere nasıl dağıldığıyla ilgili tablomuz mevcuttur.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Hane halkı tablonuzu biliyorum, o olduğu gibi var, zaten orada bunun artmadan önceki miktarını açıklayabiliyor ancak, ondan sonra...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 89

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Hayır, hepsini açıklıyoruz Sayın Bakanım. Bu türden bir entegrasyon olmazsa kamuoyuna çıkar mıyız biz?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Belki siz de yüzde 14 ve yüzde 24'lük tasarruf oranlarının millî gelire oranlarıyla aradaki farkı...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Biz eskiden tasarruf oranı diye bir oran yayınlamıyorduk, DPT'nin ya da Kalkınma Bakanlığının böyle bir verisi vardı, GSYH serisinde dolaylı üretiliyordu. Biz ilk defa üretiyoruz, iki yönden, hem kalıntılık yönüyle tutarlılık kontrolü yapıyoruz hem yatırım boyutuyla da tutarlılık kontrolü yapıyoruz. “Konut satışları artıyor, tasarruf nasıl artıyor?” diyor. Tasarruf olmazsa o konutu kim satın alacak, onu ben merak ediyorum yani zaten özdeşlik onu gerektiriyor.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Zaten onun cevabını arıyorum. Bu ülkede tasarruf yok, ortada bir kaynak yok. Konutta bu kadar gelir veya inşaatta bu kadar gelir nereden geliyor, nereden geliyor?

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ - Sayın Bakanım, termodinamik yasaları burada da işliyor. Alım gücü olmayana kimse bir şey vermez, bedava hiç kimse kimseye bir şey dağıtmaz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Tasarrufun...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Sadece devletin bilgi intikali kapsayıcılığıyla ilgili sorun vardır. Bu bizim eski serinin tasvir ettiği ve şimdi de ısrarla olması gerektiğiyle atıf yapılan düzeyde yüzde 14'lük bir tasarruf oranımız, hakikat söylüyorum, gerçek dışıdır, “Sub-Saharan Countries”lere yakınız tasarruf oranında yani millî geliri kişi başı bin doların altı olan ülkelere yakınız. Onlarda da tasarruf oranı yüzde 10'lar, 14'ler civarı. Eğer biz buyuz diyorsak size önermem oturduğumuz muhitlerdeki 150 bin ve 200 bin lira üzerindeki araçların sayılarına bir bakabilirsiniz yani bu kadar “visible”...

- ...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 90

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Hayır, hayır...

- Orası bizim alanımıza giriyor, orayı sen...

BAŞKAN – Devam edin siz.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Sonuç: Başa dönmek isterim, ümit derim spesifik, somut...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sanayi verileri ile bu büyüme verileri...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – 3 kere cevapladım, tekrarlamamı isterseniz... Bu uyumsuzluk...

- ...

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Hayır, size atıf yaparak cevaplamamış olabilirim ama sanayi, üretim ile millî gelir arasında şu anda birbirleriyle ayrılmış olma hâlini, büyüme ayrılmış hâlini inşallah çözmek için olağanüstü gayretle çalışıyoruz. En geç, bunu üçüncü kez söylüyorum, önümüzdeki yılın başında...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, tekrarlar başladı.

Sayın Başkana ve değerli arkadaşlara da teşekkür ediyoruz.

Soruları yazılı olarak Komisyon aracılığıyla sizlere ileteceğiz.

Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz.

TÜİK BAŞKANI MEHMET AKTAŞ – Biz de teşekkür ederiz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Rica ediyoruz, bu not almış olduğunuz soruların cevaplanmayan kısımlarını Komisyon Başkanlığımıza lütfen iletirseniz biz de üyelerimizle paylaşalım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Simülasyon...

BAŞKAN – Simülasyon da gelecek zaten.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – ...

BAŞKAN – Baz sabit, 3 ayrı tarih alarak...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Bütçe

Tarih : 13/6/2017

Saat :15.30

Kayıt: Bütçe.

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 91

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Size gelirse siz de dağıtımını yaparsınız.

BAŞKAN – Tamam, tabii ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, bir sonuç alamadan...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, ayrıca yazılı soru varsa iletmek istediğiniz, Komisyon üyesi arkadaşlarımız, Sayın Çam, yazılı iletmek istediğiniz sorular varsa yazılı olarak da şimdi verebiliriz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yok sorularım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 18.49